



СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на Република
Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.

Понеделник, 23 декември 1996
Скопје
Број 69

Претплата за 1996 година изнесува
6.000 денари. Овој број чини 300
денари. Жиро сметка 40100-603-12498

1264.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

УКАЗ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТ- НАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА

Се прогласува Законот за заштита и унапредување на животната средина и природата, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 17 декември 1996 година.

Број 08-4133/1 Претседател
17 декември 1996 година на Република Македонија,
Скопје Киро Глигоров, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Тито Петковски, с.р.

ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИ- ВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА

И. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат правата и должностите на Република Македонија, правните и физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и унапредување на животната средина и природата, заради остварување на правото на граѓаните на здрава животна средина.

Член 2

Одделни поими употребени во овој закон, го имаат следново значење:

1. Животна средина и природа е просторот со сите живи организми и природни ресурси;
2. Заштита и унапредување на животната средина е заштита на воздухот, водата и земјиштето од загадување, спречување на штетна бучава, заштита од јонизирачко и нејонизирачко зрачење, користење и депонирање на отпадоци и друг вид на заштита на животната средина и природата;
3. Заштита и унапредување на природата е посебна заштита на делови и објекти на природата заради зачувување на нивната автентична состојба, како и користење на природните богатства во оптимални граници;
4. Природни богатства се: земјиште, води, руди и шуми;
5. Биоресурси се: растителниот и животинскиот свет што егзистира на копното и во водите;
6. Делови на природата се одделни простори кои имаат посебно значење како простор или поради тоа што на нив има особено значајни растителни и животински видови (национални паркови, резервати и друго);

7. Објекти на природата се одделни растителни или животински видови, што посебно или во заедница живеат на одделни простори и имаат посебно научно, естетско, стопанско и друго значење;

8. Катастар на загадувачи е квалитативна и квантитативна евиденција на загадувачките материи што се испуштаат од одделните техничко-технолошки системи во водите, почвите и воздухот;

9. Регистар на отпадни штетни материи е каталог во кој се класирани отпадни, опасни и штетни материи, според нивниот хемиски состав и степенот на нивната опасност;

10. Опасни материи се материи кои при определена количина и концентрација во воздухот, водите и земјиштето, го загрозуваат животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата;

11. Штетни материи се хемиски супстанции што ги менуваат природните физички, хемиски, биолошки, бактериолошки состави и својства, како и радиолошките особини на земјиштето, водите и воздухот;

12. Емисија е испуштање на штетни супстанции од изворот на загадување;

13. Имисија е степен на загаденост на воздухот со одредени супстанции на определено место во определено време и

14. Отпадни материи се отпадоците од искористените сировини во технолошките процеси на сите дејности и дејствија.

Член 3

Републиката учествува во финансирањето на заштита и унапредувањето на животната средина и природата, со средства од Буџетот на Републиката.

Член 4

Правните и физичките лица при вршењето на дејноста потребно е да обезбедат: рационално користење на природните богатства, финансиски средства за заштита и унапредување на животната средина и природата во рамките на инвестиционите и производствените проекти и програми и следење на влијанието на дејноста врз квалитетот на животната средина и природата.

Член 5

Поблиските услови за заштита и унапредување на животната средина и природата и здравјето на луѓето, се пропишуваат со закон.

Сите природни богатства, објекти и делови на природата за кои со научни и стручни истражувања е утврдено дека имаат особено значајни природни вредности, уживаат посебна заштита, во согласност со условите, начинот и постапката пропишани со овој закон, другите закони и меѓународни конвенции и договори, кои ги склучила или на кои им пристапила Република Македонија.

Член 6

Постапката за заштита од комунални и индустриски опасни и штетни материи во производството, употребата, превозот, прометот, складирањето, отстранувањето, неутрализирањето и депонирањето, се врши на начин и под услови да не се доведе во опасност животот и здравјето на луѓето, да не се загади животната средина

и природата, како во процесот на функцијата така и при појава на дефекти, во согласност со мерилата и условите утврдени со закон.

Член 7

Податоците за состојбата на квалитетот и појавите за загрозување на животната средина и природата, се јавни.

Секој на кого животната средина му е загрозувана или може да му биде загрозувана, мора за тоа да биде известен јавно или по негово барање, доколку постои таква загрозуваност и опасност од загрозување.

Потрошувачот, односно корисникот на производите и услугите мора да биде известен за влијанието на тие производи, односно услуги врз животната средина и здравјето на луѓето и за мерките за заштита, преку упатство дадено со производот, истакнато на амбалажата на производот, односно на друг соодветен начин.

Член 8

Следењето на квалитетот на состојбите со заштитата и унапредувањето на животната средина и природата се врши во рамките на информативниот систем за заштита и унапредување на животната средина и природата, како потсистем на Републичкиот просторен информативен систем.

Реализацијата на информативниот систем од став 1 на овој член, во Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина, ја врши Центарот за обработка и користење на податоците од следењето на квалитетот на животната средина и природата (во натамошниот текст: Центарот).

Со информативниот систем од став 1 на овој член се обезбедува особено: база на податоци и научно-технички информации кои се од значење за заштитата на животната средина и природата, врз основа на мерење и следење на состојбите и промените во животната средина (мониторинг).

Владата на Република Македонија, донесува Програма за развој на информативниот систем за заштита и унапредување на животната средина и природата.

Член 9

Јавните установи во областа на образованието (почнувајќи од основното образование), воспитанието, здравството, информирањето, културата и науката, се должни во своите програми и планови за работа, да предвидат содржини за стекнување на знаења и изградување на активен однос спрема заштита и унапредувањето на животната средина и природата.

Член 10

За вршење на стручните работи од областа на заштитата и унапредувањето на животната средина и природата во состав на Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина, се основа Завод за заштита и унапредување на животната средина и природата (во натамошниот текст: Завод).

Заводот од став 1 на овој член, ги врши стручните работи и стручен надзор над заштитените делови и објекти на природата, над изворите на загадување на земјиштето, водите и воздухот, предлага стручно техничко-технолошки решенија за намалување или спречување на загадувањето и деградацијата на животната средина и природата, изготвува стручна документација од доменот на заштитата и унапредување на животната средина и природата, врши мерење и следење на состојбите и промените во животната средина и природата (мониторинг) и друго.

Член 11

Определени стручни работи за заштита и унапредување на животната средина и природата можат да вршат и научни и стручни организации и други правни лица, кои се регистрирани за вршење и на тие работи.

На предлог на Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина, Владата на Република Македонија со решение овластува субјекти од став 1 на овој член.

Член 12

Со другите закони со кои се уредува користењето на природните богатства се обезбедува: зачувување, обновување и управување на природните богатства; заштита и непречено остварување на функцијата на посебно заштитените делови и објекти на природата биодиверзитет особено заштита на екосистемите; утврдување на посебен режим за управување, зачувување и користење на подрачјата на заштитените делови и објекти на природата (национални паркови, резервати, извори на водоснабдување, термални и минерални извори, шуми, земјоделско земјиште, јавни зелени површини, рекреациони подрачја, бањи и друго); определување на подрачјата со загрозувани делови и објекти на природата (загадени подрачја, загрозувани подрачја од ерозија и порони, експлоатација на минерални сировини, поплави и друго) и санација на овие подрачја, како и други работи.

II. ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА РЕПУБЛИКАТА, ПРАВНИТЕ И ФИЗИЧКИТЕ ЛИЦА ЗА ЗАШТИТА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА

Член 13

Владата на Република Македонија, за оцена на состојбите и утврдување на мерките што треба да се преземат, донесува Национален акционен план за заштита на животната средина на Република Македонија.

Општините и градот Скопје, во согласност со Националниот акционен план за заштита на животната средина, донесуваат локални акциони планови за заштита и унапредување на животната средина и природата.

Член 14

Користење на природните богатства, експлоатација на минерални сировини, изградба на нови објекти, реконструкција на постојните или изведување на други работи, правните и физичките лица можат да вршат под услови да не предизвикуваат оштетувања или значителни промени на природните богатства и биоресурси, или друг начин на деградирање на животната средина и природата над пропишаните норми.

Инвеститорот е должен при изготвување на техничката документација и нејзината реализација, да обезбеди заштита на животната средина и природата согласно со закон.

Министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина ги пропишува:

1. Видот на инвестиционите објекти за кои се изготвува техничка документација за проценка на влијанието врз животната средина и

2. Начинот на изготвување на техничката документација за влијанието на објектите и работите врз квалитетот на животната средина.

Член 15

Правно и физичко лице кое со користење на минерални сировини, одлагање на отпадоци, јаловина, пепел и згура и други активности ќе деградира земјиште, е должно тоа земјиште да го рекултивира или на друг начин санира по претходно изготвена техничка документација за рекултивација, согласно со закон, во рок од најмногу три години по завршувањето на користењето на минералните сировини и одлагањето на јаловината, пепелот, згурата или други отпадоци.

Член 16

Субјектите од член 4 на овој закон се должни да водат евиденција на податоците за внесените количини

на штетни материи што ги користат при вршење на дејноста, како и за видот и количината на отпадните штетни материи што ги создаваат и испуштаат во воздухот, водите и земјиштето и податоците да ги доставуваат до Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина, во рок од 24 часа од внесувањето на штетните материи.

Член 17

Министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина во согласност со министерот за здравство, министерот за внатрешни работи, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство и министерот за стопанство, со наредба ќе го забрани производството и прометот на одделни производи и вршење на одделни работи, на определено време или трајно, доколку со нив се загрозува животната средина и природата или здравјето на луѓето.

Член 18

Министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина во согласност со министерот за здравство, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство и министерот за стопанство, со правилник ќе ги определи стандардите и нормативите врз основа на кои одделни производи можат да се означат како „еко – производи“ и како такви да се пуштат во промет.

Член 19

Кога при изградба или реконструкција на одделни инвестициони објекти или користење на природни богатства се утврди дека настанала недоволена деградација на животната средина и природата која не била предвидена со техничката документација, инвеститорот е должен да престане со работа и да изврши дополнителни научни и стручни истражувања, заради отстранување на причините што довеле до деградација на животната средина и природата.

Доколку инвеститорот не постапи според став 1 на овој член министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина ќе определи научна или стручна институција која ќе ги изврши потребните истражувања.

Трошоците за научните и стручните истражувања и санацијата од став 2 на овој член, паѓаат на товар на инвеститорот.

Член 20

Се забранува фрлање или депонирање било какви отпадници, надвор од определените места за таа намена.

Правните лица кои стопанисуваат со депониите за отпад, се должни по исполнувањето на капацитетот на депонијата, задолжително да извршат рекултивација на просторот на депонијата врз основа на проект.

Член 21

Забранет е увоз на отпадни, опасни, штетни и радиоактивни отпадни материи и нивно чување, употреба и депонирање, на територијата на Република Македонија.

Владата на Република Македонија, со посебен акт, определува кој вид и количина на отпадни или недоискористени материи од технолошките процеси, дејности и дејствија, кои служат како секундарни сировини и друго, ќе можат да се увезуваат освен радиоактивните материи.

Забрането е да се произведуваат и увезуваат биолошки неразградливи супстанции за производство на детергенти и пестициди што содржат полифосфати и производи што ги содржат тие супстанции.

Забрането е да се увезуваат технологии, технолошки линии и лиценци кои во земјите извознички веќе се забранети од еколошки причини.

Член 22

Уреди што служат за пречистување на загаден воздух, загадени води, спречување на загадувањето на земјиштето и на штетната бучава и други уреди што служат за заштита и унапредување на животната средина и природата, за кои не се пропишани стандарди во Република Македонија, можат да се употребуваат ако нивната ефикасност за соодветните намени и цели е утврдена од овластена домашна или странска стручна или научна организација и ги исполнува стандардите на меѓународната организација за стандардизација („ISO“) стандардите.

Организацијата од став 1 на овој член ја определува министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Член 23

За определување на карактеристиките и влијанието на загадување, врз квалитетот на воздухот, водите и земјиштето и посебно заштитените објекти и делови на природата и нивно аналитичко прикажување, правните и физичките лица се должни на изготвувачот на катастарот и картата на загадувачите и регистарот на отпадни и штетни материи, да ги достават потребните податоци.

Министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина, ги утврдува формата и содржината на катастарот и картата на загадувачите на воздухот, водите, заштитените делови и објектите на природата, загаденоста и деградираноста на земјиштето и регистар на отпадните и штетни материи.

Министерството за урбанизам, градежништвото и заштита на животната средина изготвува катастар и карта на загадувачите на воздухот, водите, заштитените делови и објекти на природата, загаденоста и деградираноста на земјиштето и регистар на отпадни и штетни материи, на ниво на Република Македонија.

Катастарот, картата и регистарот од став 3 на овој член, можат да ги изготвуваат и правни лица, кои се регистрирани за таа дејност, со решение за овластување од министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Член 24

Правните и физички лица, кои имаат извори што вршат загадување на животната средина и природата, особено оние кои се регистрирани како загадувачи со катастарот и картата на загадувачите и регистарот на отпадни и штетни материи, се должни да изготват еколошки-технолошки проекти со анализа на изворите на загадување и решенија за намалување и доведување на загадувањето во рамките на максимално дозволените концентрации и количества на штетни супстанции, согласно со стандардите за постојната опрема и технологија.

Еколошко-технолошките проекти од став 1 на овој член, правните и физичките лица се должни да ги реализираат во рок од пет години од нивното изготвување.

Правните и физичките лица кои имаат извори на загадување на воздухот, водите и земјиштето, на бучавата и јонизирачкото и нејонизирачкото зрачење се должни да ги извршуваат со закон пропишаните мерки, нормативи и стандарди за заштита и унапредување на животната средина и природата, да го следат влијанието на изворот на загадување врз квалитетот на животната средина и природата и да водат евиденција на резултатите од извршените мерења.

По исклучок, во зависност од степенот на загаденост и видот и обемот на работите за реализација на еколошко-технолошкиот проект, Владата на Република Македонија, може да го продолжи рокот од став 2 на овој член, најмногу уште за пет години.

Член 25

Мерење и следење на промените и состојбите на квалитетот на воздухот, водата и земјиштето, посебно заштитените делови и објекти на природата, како и на нивото на бучавата, јонизирачко и нејонизирачко зрачење и друг вид на промени и состојби во животната средина на ниво на Република Македонија, врши Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина (мониторинг).

Мерење и следење на промените и состојбите, од став 1 на овој член, вршат и научни стручни организации што се регистрирани за работите на заштитата и унапредувањето на животната средина и природата, овластени од министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина и истите се должни податоците веднаш да ги доставуваат до Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Видот на мониторингот, методологијата и параметрите за мерење и следење на промените и состојбите на квалитетот на земјиштето, водите и воздухот, посебно заштитените делови и објекти на природата како и на нивото на бучавата, јонизирачкото и нејонизирачкото зрачење ќе ги утврди министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Член 26

Заштитените делови и објекти на природата, можат да се користат и да се стават во промет со одобрение.

Одобрението од став 1 на овој член го издава Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина, во согласност со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 27

Правните и физичките лица кои управуваат со заштитени делови и објекти на природата, се должни да изготвят регистар и програма за заштитените делови и објекти на природата и да го достават до Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Член 28

Опремата, уредите и апаратите што се извори на бучава можат да се стават во функција ако ја имаат пропишаната документација со податоци за нивото на бучавата.

Изворите на бучава мораат да се употребуваат и одржуваат во границите на со закон дозволената бучава, така што бучавата да не го преминува дозволеното ниво за средината во која човекот престојува.

Член 29

Правно лице корисник на опремата, уредите и апаратите што претставуваат извори на јонизирачко и нејонизирачко зрачење, е должно при нивната употреба и депонирање на отпадоците да обезбеди соодветни заштитни мерки и стручен кадар.

Мерките за заштита од став 1 на овој член мора да бидат во согласност со големината на радиоактивниот ризик и да опфаќаат: обука на луѓето, мерки за ограничување на изложувањето на зрачење, организација на работа, физикална и медицинска контрола и чување на соодветни податоци за извори со јонизирачко зрачење и за изложеност на луѓето на зрачење, под услови и на начин утврдени со закон.

III. ФИНАНСИРАЊЕ**Член 30**

За обезбедување на финансиски средства, за поттикнување на превентивни и преземање на санациони мерки за заштита и унапредување на животната средина и природата, се основа Фонд за заштита и унапредување на животната средина и природата, во состав на Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Фонд за заштита и унапредување на животната средина и природата, има својство на правно лице.

Член 31

Користењето на средствата ќе се врши врз основа на програма која ја донесува Владата на Република Македонија, согласно со Националниот акционен план за заштита на животната средина. Средствата за остварување на Програмата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, како и од донации, загадувачите, кредити и друго.

Средства за заштита и унапредување на животната средина и природата, кои се приход на Фондот се обезбедуваат и од надоместоците кои ќе се плаќаат при регистрација на моторни возила и пловни објекти, во висина од 4% од основното осигурување, а за возилата со уреди за прочистување на отпадните гасови – катализатор, 2% од основното осигурување.

Член 32

Правни и физички лица кои според катастарот и картата на загадувачите на воздухот, водите, заштитените делови и објекти на природата, загаденоста и деградираноста на земјиштето и регистарот на отпадните и штетни материи, имаат извори што вршат загадување на животната средина и природата обезбедуваат средства што се наменети за заштита и унапредување на животната средина и природата, во вид на „еко-данок“ утврден со закон.

Субјектите од став 1 на овој член, еколошкиот данок ќе го плаќаат, сè додека не го доведат загадувањето во рамките на максимално дозволените концентрации и количество на штетни супстанции.

IV. НАДЗОР**Член 33**

Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, врши Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Инспекциски надзор над примената на техничко-технолошките мерки за заштита на воздухот и водите од загадување заштитените делови и објекти на природата, земјиштето од деградирање и загадување, штетна бучава и заштита од отпадни материи и од јонизирачки зрачења врши Републичкиот инспекторат за заштита и унапредување на животната средина и природата, како орган во состав на Министерството надлежно за работите на заштитата на животната средина и природата.

Член 34

Инспекторатот од член 33 став 2 на овој закон го сочинуваат главен републички инспектор за заштита и унапредување на животната средина и природата и инспектори за одделни компоненти од животната средина од следниве професии:

1. Инспектор за заштита на воздухот од загадување, може да биде лице со висока стручна подготовка: дипломиран машински инженер, дипломиран инженер за заштита при работа, дипломиран инженер-технолог, дипломиран инженер-металург, дипломиран рударски инженер, дипломиран инженер-хемичар, дипломиран метеоролог, доктор по медицина и дипломиран инженер за заштита на животната средина;

2. Инспектор за заштита на водите од загадување, може да биде лице со висока стручна подготовка: дипломиран инженер-технолог, дипломиран инженер-металург, дипломиран рударски инженер, дипломиран ин-

женер хемичар, дипломиран географ, дипломиран инженер за заштита при работа, дипломиран градежен инженер-хидро насока, дипломиран биолог, доктор по медицина и дипломиран инженер за заштита на животната средина;

3. Инспектор за заштита на земјиштето од загадување, ерозија и пренамена, може да биде лице со висока стручна подготовка: дипломиран инженер агроном, дипломиран шумарски инженер, дипломиран географ, дипломиран биолог и дипломиран инженер за заштита на животната средина;

4. Инспектор за заштита од штетна бучава, може да биде лице со висока стручна подготовка: дипломиран електронинженер, дипломиран инженер физичар, дипломиран машински инженер, дипломиран градежен инженер, дипломиран инженер за заштита при работа, дипломиран инженер архитект и доктор по медицина – аудиолог;

5. Инспектор за заштита на посебно заштитени делови и објекти на природата, може да биде лице со висока стручна подготовка: дипломиран инженер архитект, дипломиран биолог, дипломиран географ, дипломиран шумарски инженер, дипломиран инженер агроном и дипломиран инженер за заштита на животната средина;

6. Инспектор за заштита од јонизирачко и нејонизирачко зрачење, може да биде лице со висока стручна подготовка: дипломиран инженер физичар, дипломиран инженер хемичар, дипломиран инженер за заштита при работа, дипломиран електронинженер или доктор по медицина и

7. Инспектор за уредување на просторот во населените места и заштита од отпадници, може да биде лице со висока стручна подготовка: дипломиран инженер архитект, дипломиран шумарски инженер, дипломиран инженер агроном, дипломиран градежен инженер, дипломиран инженер по хортикултура и дипломиран инженер за заштита на животната средина.

Главен републички инспектор може да биде лице кое има една од професиите наведени во став 1 на овој член и најмалку пет години работно искуство во струката.

Инспекторите од став 1 на овој член мораат да имаат најмалку една година работно искуство во струката.

Член 35

Инспекторите од член 34 на овој закон имаат легитимација чиј образец и начин на издавање го пропишува министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Член 36

Во вршење надзор над примената на мерките за заштита на воздухот од загадување, инспекторот е овластен и должен да утврди дали:

1. Загадувачот има обезбедено услови, загадувањето да биде сведено во пропишаните граници, согласно со техничко-технолошките стандарди за опремата и технологијата и законските нормативи;

2. Во случај на пречекорување на граничните вредности на емисијата и имисијата, загадувачот ги има преземено потребните техничко-технолошки мерки;

3. Загадувачот ги има обезбедено пропишаните мерења на емисијата и дали води евиденција за извршените мерења;

4. Уредите за пречистување, функционираат според пропишаните технички стандарди;

5. Правното и физичкото лице има изготвено еколошко-технички елаборат и дали го реализира;

6. Правните и физички лица од член 16 на овој закон редовно, во предвидениот рок доставуваат извештаи и податоци на Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина и Центарот;

7. Исправност на мониторинг системите и

8. Утврдува и други состојби од неговата надлежност.

Член 37

Во вршење надзор над примената на мерките за заштита на водите од загадување, инспекторот е овластен и должен да утврди дали:

1. Имателот, односно корисникот на изворот на загадување има обезбедено услови, загадувањето да биде сведено во пропишаните граници;

2. Во случај на пречекорување на пропишаните вредности на штетни материи во отпадните технолошки и санитарни води или зголемена температура на техничките води, имателот, односно корисникот ги има преземено предвидените техничко-технолошки мерки;

3. Имателот, односно корисникот, ги има обезбедено пропишаните мерења на квалитетот на отпадните води пред нивното испуштање во природните реципенти (реки, езера, земјиште);

4. Правните и физички лица од член 16 на овој закон редовно во предвидениот рок, доставуваат извештаи и податоци на Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина и Центарот;

5. Правното и физичкото лице има еколошко-технолошки елаборат и дали го реализира;

6. Исправноста на мониторинг системите и

7. Утврдува и други состојби од неговата надлежност.

Член 38

Во вршење надзор над примената на мерките за заштита на земјиштето од загадување, ерозија и пренамена, инспекторот е овластен и должен да утврди дали:

1. Се преземени мерки загадувањето, ерозијата и пренамената на земјиштето да бидат сведени во пропишаните граници;

2. Во случај на пречекорување на загадување, ерозија и пренамена на земјиштето се преземени соодветни биотехнички мерки;

3. Се почитуваат пропишаните проекти за рекултивирање на земјиштето;

4. Правното и физичкото лице има изготвено еколошко-технолошки елаборат и дали го реализира;

5. Исправност на мониторинг системите и

6. Утврдува и други состојби од неговата надлежност.

Член 39

Во вршење надзор над примената на мерките за заштита од штетна бучава, инспекторот е овластен и должен да утврди дали:

1. Имателот, односно корисникот на изворот на бучава, има обезбедено услови бучавата да биде сведена во пропишаните граници;

2. Во случај кога престанале околностите под кои било дозволено поголемо ниво на бучава, се намалила бучавата;

3. Сопственикот на изворот на бучавата, ги има преземено предвидените техничко-технолошки мерки за сведување на бучавата во пропишаните граници за соодветната опрема и технологија, како и за средината во која човекот престојува;

4. Уредите за мерење на бучавата, функционираат според пропишаните норми;

5. Правното и физичкото лице има изготвено еколошко-технолошки елаборат и дали го реализира;

6. Исправност на мониторинг системите и

7. Утврдува и други состојби од неговата надлежност.

Член 40

Во вршење надзор над примената на мерките за заштита на посебно заштитени делови и објекти на природата,

дата и биоресурсите, инспекторот е овластен и должен да утврди дали:

1. Заштитата на растителниот и животинскиот свет и заштитените делови и објекти на природата, се врши под услови и на начин пропишани со закон;

2. Катастарот и картата на заштитените делови и објекти на природата, се води по пропишаната методологија и дали податоците од катастарот се доставуваат до надлежниот орган на управата;

3. Се донесени и дали се извршуваат програмите, за заштита и развој на заштитените делови и објекти на природата и годишните планови за нивно спроведување;

4. Заштитените подвижни природни добра, се извезуваат или изнесуваат во странство со пропишано одобрение и дали за издадените одобренија се води евиденција и

5. Утврдува и други состојби од неговата надлежност.

Член 41

Во вршење надзор над примената на мерките за заштита од јонизирачко и нејонизирачко зрачење, инспекторот е овластен и должен да утврди дали:

1. Имателот, односно корисникот на изворот со јонизирачко зрачење, има обезбедено услови зрачењето да биде сведено во пропишаните граници;

2. Во случај на пречекорување на пропишаните гранични вредности, ги има преземено предвидените мерки;

3. Ги има обезбедено пропишаните мерки и контроли;

4. Води евиденција на мерењата на јонизирачкото зрачење;

5. Правното и физичко лице има изготвено еколошко-технолошки елаборат и дали го реализира;

6. Исправност на мониторинг системите и

7. Утврдува и други состојби од неговата надлежност.

Член 42

Во вршење надзор над примената на мерките за уредување на просторот, инспекторот е овластен и должен да утврди дали:

1. Просторот се користи, уредува и одржува, согласно со пропишаните услови и проекти;

2. Собирањето, транспортирањето и депонирањето на комуналниот отпад од домаќинствата и правните лица, се врши согласно со пропишаните услови;

3. Со индустриските отпадоци и отпадоците од други извори, се постапува согласно со пропишаните услови;

4. Правното лице ги има определено и дали ги спроведува мерките за заштита на просторот во согласност со овој закон;

5. Правното и физичко лице има изготвено еколошко-технолошки елаборат и дали го реализира и

6. Утврдува и други состојби од неговата надлежност.

Член 43

Во вршењето на работите, инспекторите се должни да:

1. Наредат, утврдените неправилности да се отстранат во определен рок и

2. Запрат работите, на правни и физички лица, додека траат штетните дејствија.

Доколку во определен рок утврден од страна на главниот републички инспектор не се отстранат утврдените неправилности и штетни дејствија од точките 1 и 2 на овој член, инспекторите се должни да го затворат објектот.

Член 44

Инспекторите за преземените дејствија донесуваат решенија. Против решението на инспекторот може да се поднесе жалба до Комисијата на Владата на Репу-

блика Македонија за решавање на управните работи во втор степен, од областа на урбанизмот, градежништвото и заштита на животната средина и природата, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

Жалбата од став 2 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

V. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 45

Со парична казна од 60 до 250 плати ќе се казни за стопански престап правното лице ако:

1. При користење на природните богатства, експлоатација на минерални сировини, изградба на нови објекти, реконструкција на постојни или изведување на други работи, предизвикува оштетувања или значителни промени на природните богатства и биоресурси, или на друг начин ја деградира животната средина и природата над пропишаните норми и со техничката документација и реализација на истата, не обезбеди заштита на животната средина и природата (член 14);

2. Со користење на минерални сировини, одлагање на отпадоци, јаловина, пепел и згура и други активности, деградира земјиште и истото не го рекултивира или на друг начин санира по проектот за рекултивација (член 15);

3. Не води евиденција на податоците за внесените количини на штетни материи што ги користат при вршење на дејноста, како и видот и количината на отпадните штетни материи што ги создава и испушта во воздухот, водите и земјиштето и податоците не ги доставува до Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина (член 16);

4. Произведува и пушти во промет, одделни производи и врши одделни работи со кои се загрозува животната средина или здравјето на луѓето и покрај забраната на министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина (член 17);

5. Пушти во промет, производ означен како „експроизвод“ кој не е во согласност со стандардите и нормативите, определени од министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина (член 18);

6. Не престане со работа и не изврши дополнителни научни и стручни истражувања, заради отстранување на причините што довеле до деградација на животната средина и природата (член 19 став 1);

7. Не изврши рекултивација на просторот на депонијата врз основа на проект (член 20 став 2);

8. Увезе отпадни, опасни, штетни и радиоактивни материи и истите ги чува, употребува и депонира и произведува и увезува биолошки неразградливи супстанции за производство на детергенти и пестициди што содржат полифосфати и производи што ги содржат тие супстанции (член 21 ставови 1 и 3);

9. На изготвувачот не ги достави потребните податоци за изготвување на катастарот и картата на загадувачите на воздухот, водите, заштитените делови и објекти на природата, загаденоста и деградираноста на земјиштето и регистарот на отпадни штетни материи (член 23);

10. Не изготви еколошко-технолошки проекти и не ги извршува со закон пропишаните мерки, нормативи и стандарди за заштита на животната средина и природата и не го следи влијанието на изворот на загадувањето врз квалитетот на животната средина и природата и не води евиденција на резултатите од извршените мерења (член 24);

11. Стручните организации не ги достават податоците до Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина (член 25 став 2);

12. Се користат или се стават во промет заштитени биоресурси и објекти на природата, без одобрение (член 26 став 1) и

13. При употреба на опрема, уреди и апарати што претставуваат извори на јонизирачко и нејонизирачко зрачење и при депонирање на отпадоците, не обезбедат соодветни заштитни мерки и стручен надзор (член 29 став 1).

Со парична казна од пет до десет плати ќе се казни одговорното лице во правното лице за дејството од став 1 на овој член.

За дејството од став 1 на овој член на правното лице ќе се изрече заштитна мерка забрана за вршење на дејство во траење од една до шест години.

За дејството од став 2 на овој член на одговорното лице во правното лице, покрај парична казна ќе се изрече и заштитна мерка забрана за вршење на одговорни и раководни должности во траење од една до пет години.

Член 46

Со парична казна од една до три плати ќе се казни за прекршок физичко лице кое врши регистрирана дејност ако постапи спротивно на одредбите на членовите 14, 15, 16, 19, ставовите 1 и 24 од овој закон.

Член 47

Со парична казна од пет до десет плати за стопански престап ќе се казни одговорното лице во органот на управата, односно организацијата која врши јавно овластување ако:

1. Податоците за состојбата и појавите кои се однесуваат на квалитетот на животната средина по барање и потреба не се изнесуваат во јавноста (член 7) и

2. Не изготви техничка документација за влијанието на дејноста врз животната средина и природата (член 14 став 2).

Член 48

За дејствија од член 47 точки 1 и 2 на овој закон, ќе се казни за прекршок физичко лице со парична казна од една петтина до една половина плата.

Член 49

Со парична казна од една петтина до три плати ќе се казни за прекршок одговорното лице во правното лице, односно во организацијата ако:

1. Регистарот на заштитените делови на природата и објекти на природата и документацијата што се чува во регистарот не ги води на пропишаниот начин и не го достави до надлежниот орган (член 27) и

2. Не донесе програма во согласност со одредбите од овој закон (член 27).

Член 50

Со парична казна од една половина плата ќе се казни за прекршок на лице место (мандатна казна) и физичко лице ако:

1. Не постапи по налог на чувар на заштитено природно добро, согласно со неговите овластувања или му пречи во вршењето на неговите овластувања;

2. Фрла или депонира било каков отпад надвор од определеното место за таа намена. Доколку на лице место се затече лице кое од возило растровара отпадни материи надвор од определено место за таа намена, возилото времено се одзема и се покренува постапка пред надлежниот орган (член 20 став 1) и

3. За дејствијата од точка 2 на овој член, покрај инспекторите од член 34, право и обврска за казнување има и работник на Министерството за внатрешни работи, надлежен за јавен ред и мир.

Во случај кога граѓанинот не ја плати мандатната казна на лице место, надлежниот инспектор врз основа на свој наод или по пријава на работникот на Министерството за внатрешни работи надлежен за одржување на ред и мир, чувар на национален парк, односно друго лице овластено да чува заштитено природно добро поднесува прекршочна пријава.

Член 51

Со парична казна од една петтина од платата на лице место (мандатна казна) ќе се казни за прекршок граѓанин, ако на подрачјето на заштитен дел на природата:

1. Паркира возило надвор од определеното место во заштитени делови на природата или вози возило надвор од дозволеният пат во зелени површини;

2. Пали оган надвор од дозволеното место;

3. Фрла отпадоци надвор од определеното место;

4. Се движи во забранети зони;

5. Мие кола покрај и во реките и езерата;

6. Ги оштетува знаците за обележување или известување;

7. Испушта моторни масла или фрла отпадоци;

8. Бере или собира заштитени растителни или животински видови или крши дрвја и грмушки;

9. Напасува добиток во заштитени делови на природата;

10. Внесува опасни уреди, направи или опасни материи со кои може да се загрози заштитениот дел или објект на природата и

11. Остава хаварисани возила или делови од возила.

Казните од став 1 на овој член ги наплатува на лице место (мандатно) инспектор за заштита на животната средина кој врши надзор над примената на мерките за заштита на заштитените природни добра, работник на Министерството за внатрешни работи надлежен за одржување на ред и мир, чувар на национален парк, односно друго лице овластено да чува заштитено природно добро.

Во случај кога граѓанинот не ја плати мандатната казна на лице место, надлежниот инспектор врз основа на свој наод или по пријава на работникот на Министерството за внатрешни работи надлежен за одржување на ред и мир, чувар на национален парк, односно друго лице овластено да чува заштитено природно добро поднесува прекршочна пријава.

Член 52

Со парична казна од пет до 20 плати за прекршок ќе се казни правно лице ако:

1. На подрачје на заштитен дел на природата, не ги спроведе мерките за заштита и користење на шумите и шумското земјиште кои се определени со шумска основа и програмата за заштита и развој на националниот парк;

2. Заштитеното природно добро и неговите граници, не ги обележи на пропишан начин и

3. Собира дивни животински и растителни видови, семе, плодови, јајца и други пониски развојни облици заради експлоатација, односно ставање во промет спротивно на прописите.

За прекршок од став 1, точките 1, 2, и 3 на овој член, ќе се казни и одговорното лице во правното лице со парична казна од една половина до две плати.

Член 53

За кривични дела против животната средина, определени со Кривичниот законик, инспекторите, работникот на Министерството за внатрешни работи надлежен за одржување на ред и мир, чувар на национален парк, друго овластено лице и граѓанин, поднесуваат кривична пријава до надлежен орган.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 54

Правните лица кои имаат извори што вршат загадување на животната средина и природата, се должни во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон, да ги достават потребните податоци на изготвачот на катастарот и картата на загадувачите на возду-

хот, водите, заштитените делови и објекти на природата, загаденоста и деградираноста на земјиштето и регистарот на отпадните и штетни материи.

Член 55

Правните и физичките лица кои имаат извори што вршат загадување на животната средина и природата, се должни во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон да изготват еколошко-технолошки проекти со анализа на изворите на загадување и решенија за намалување и доведување на загадувањето во рамките на максимално дозволените концентрации и количества на штетни супстанции, согласно со стандардите на постојната опрема и технологија.

Член 56

Републичкиот завод за заштита на природните реткости продолжува со работа како Завод за заштита и унапредување на животната средина и природата.

Член 57

Владата на Република Македонија во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ги донесе Програмата за развој на информативниот систем за заштита на животната средина и Националниот акционен план за заштита на животната средина.

Член 58

Фондот за заштита на животната средина и природата ќе отпочне со работа во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До отпочнување со работа на Фондот од став 1 на овој член, средствата за заштита и унапредување на животната средина и природата, ќе се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија.

Член 59

Поблиски прописи за извршување на овој закон, ќе се донесат во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон.

Член 60

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите на Законот за заштита на природните реткости („Службен весник на СРМ“ број 41/73, 42/76, 10/90 и „Службен весник на Република Македонија“ број 62/93), што се однесуваат на Републичкиот завод за природните реткости.

Член 61

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

1265.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТУТУНОТ

Се прогласува Законот за тутунот, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 17 декември 1996 година.

Број 08-4120/1
17 декември 1996 година
Скопје

Претседател

на Република Македонија,
Киро Глигоров, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,

Тито Петковски, с.р.

ЗАКОН ЗА ТУТУНОТ

І. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува организирано производство, откуп и обработка на суровиот тутун во лист (тутун).

Член 2

Под тутун, во смисла на овој закон се сметаат лисја добиени од растенија на видот никоцијана табакум (*Nicotiana tabacum*).

Член 3

Тутунот како вид на индустриско растение е добро од општ интерес за Републиката.

Член 4

Републиката го поттикнува производството на тутун во регионите и реоните во кои постојат природни услови за производство на тутун.

Член 5

Под производство на тутун во лист, во смисла на овој закон се смета производство на тутунов расад, расадување, одгледување на тутунски растенија на нива до откинување на лисјата од растенијата, сушење на тутунските лисја и примарна (домашна) манипулација на суров тутун во лист.

Член 6

Под откуп на тутун, во смисла на овој закон, се смета преземање и процена на суровиот тутун во лист.

Член 7

Под обработка на тутун во лист, во смисла на овој закон се смета неговата индустриска обработка (индустриска манипулација и ферментација), за добивање на готов производ – ферментиран тутун.

ІІ. ПРОИЗВОДСТВО НА ТУТУН

Член 8

Со производство на тутун може да се занимаваат физички и правни лица (производители).

Производителите на тутун, производството на тутун го вршат во производни региони и реони на површини погодни за одгледување на тутун.

За поттикнување на производството на тутун, Владата на Република Македонија донесува годишна програма, најдоцна до 31 јануари за тековната година.

Член 9

Производителите за производство на тутун употребуваат семе од сорти предвидени за одделни производни региони и реони.

Производителите на тутун се должни тутунското семе од определените сорти за одделни региони и реони да го набавуваат од регистриран производител на тутунско семе, согласно со закон.

Член 10

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги определува вкупните количества на тутун, производните региони и реони како и типовите односно сортите на тутун кои се одгледуваат на овие региони, односно реони. Количествата на тутун се определуваат годишно до 31 декември во претходната година.

Член 11

Производителите на тутун при производството на тутунот должни се да ги применуваат интегралните агротехнички мерки утврдени со закон.

Член 12

Производителот, производството на тутун може да го врши самостојно или во кооперација со откупувач.

Член 13

Откупувачот на тутун е должен секоја производна година до 30 мај до подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство да го пријави планираното – договореното производство на тутун за тековната година.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот на пријавувањето, формата и содржината на образецот на пријавата за планираното – договореното производство на тутун.

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство води евиденција за планираното – договорено производство на тутун за тековната година.

Член 14

Производителот на тутун е должен произведениот тутун да го продаде на откупувачот со кој склучил писмен договор за производство и откуп на тутун, освен во случаите определени со овој закон.

III. ОТКУП И ОБРАБОТКА НА ТУТУН**Член 15**

Откуп на тутун може да врши домашно правно лице (откупувач), кое е регистрирано за вршење дејност откуп и обработка на тутун и има одобрение за вршење откуп и обработка на тутун за повеќе региони и реони.

Одобрението од став 1 на овој член го издава министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство под условите определени со овој закон.

Против решението со кое е одбиено барањето за издавање на одобрение за откуп и обработка може да се поднесе жалба до Владата на Република Македонија – Комисија за решавање на управните работи во втор степен од областа на земјоделството, шумарството, водостопанството и ветеринарството.

Член 16

Одобрение за вршење откуп и обработка може да добие откупувач ако ги исполнува следниве услови:

- располага со соодветен простор за квалитетно сместување, чување и обработка на суровиот тутун во лист;
- има вработено најмалку едно стручно лице со високо и едно стручно лице со средно соодветно образование за производство, откуп, проценка и обработка на тутун и за примена на интегрални агротехнички мерки;
- има бонитет за обезбеден потребен износ на финансиски средства (сопствени или банкарски), за авансирање и за откуп на договорените количества суров тутун во лист (склучени договори со производители) од реколтата на тековната година;
- обезбеди финансиски средства за набавка на семе, заштита на расадот од болести (согласно со договорот за производство и откуп на тутун);
- има обезбедено инструменти (технички средства) за утврдување на влагата и песокот во тутунот, кои ќе се користат при откупот на суровиот тутун во лист и
- ги исполнил договорните обврски со производителите за откупениот тутун во претходната година, ако вршел откуп во претходната година.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство одобрението од член 15 став 1 на овој закон може да го одземе ако откупувачот престане да ги исполнува условите предвидени од став 1 на овој член.

Против решението за одземање на одобрението може да се изјави жалба до Владата на Република Македонија – Комисија за решавање на управните работи во втор степен од областа на земјоделството, шумарството, водостопанството и ветеринарството.

Член 17

Откупот на тутун произведен во тековната година се врши најдоцна до 31 март во наредната година.

Член 18

Откупот на тутун се врши според мерила за квантитативна и квалитативна проценка.

Мерилата од став 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 19

Откупувачот е должен пред почетокот на откупот на тутунот во службените простории за откуп да истакне примероци (мостри) на тутунот по класи согласно со мерилата од член 18 на овој закон.

Мострите од став 1 на овој член се истакнуваат и во Здружението на тутунопроизводителите.

Мострите од став 1 на овој член ги верифицира (заверува) комисија составена од по еден претставник на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, откупувачите и од здруженијата на тутунопроизводителите, на едно место во Републиката.

Член 20

Процената ја врши проценувач кој има завршен земјоделски факултет, односно средно земјоделско или тутунско училиште со 4 години работно искуство и има добиено лиценца.

За добивање на лиценца од став 1 на овој член се полага испит пред комисија што ја формира министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Начинот и програмата за полагање на испит за добивање на лиценца за проценка на тутунот ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 21

Проценувачот, процената ја врши во просторијата наменета за откуп на тутунот.

Проценувачот, процената на тутунот ја врши јасно во присуство на производителот и претставник на здружението на тутунопроизводителите кој има лиценца.

Член 22

Проценувачот ги одредува типот, односно сортата и класата на тутунот според мострите од член 19 на овој закон, ги објавува јавно и ги забележува во книгата за проценка што ја води откупувачот.

Член 23

Производителот или претставникот на Здружението може да истакне приговор на процената во однос на квантитетот и квалитетот на тутунот за откуп.

За оспорените количества на тутун повторна проценка врши комисија составена од по еден претставник на откупувачот, на здружението на производителот и Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Членовите на комисијата мора да ги исполнуваат условите за проценувач од член 20 на овој закон.

Процената на комисијата е конечна.

Член 24

Откупувачот е должен да води посебна евиденција за откупените количества на тутун по типови, односно сорти од тековната година.

Начинот на водењето на евиденцијата и формата и содржината на образецот на евиденцијата ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Откупените количества на тутун од тековната година, откупувачот е должен да ги пријави во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, најдоцна до крајот на месец април во наредната година.

Член 25

Ако откупувачот падне под стечај, или ликвидација поради што не може да го откупи договореното количество на тутун од тековната годишна реколта, производителот ќе го продаде на друг откупувач.

Ако производителот без своја вина не склучи договор со друг откупувач, кога откупувачот со кој го договорил производството паднал под стечај или ликвидација, откупот на тутунот го врши Дирекцијата за стокни резерви до вкупните количества определени во член 10 на овој закон.

Член 26

Откупувачот обработката на тутунот ја врши по постапка и на начин пропишан со стандарди на Република Македонија, освен ако поинаку не е договорено меѓу откупувачот и купувачот.

Член 27

Се забранува купување, продажба, препродажба и прекупување на суров тутун во лист, како и било кој друг тутун или режан тутун спротивно на одредбите во овој закон.

Член 28

Се забранува извоз на неферментиран тутун, не манипулиран во индустриски класи и не спакуван во тонга бали.

IV. ДОГОВОР ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ОТКУП НА ТУТУН**Член 29**

За производство на тутун, производителот склучува договор за производство и откуп на тутун (договор) со откупувач на тутун.

За производство и откуп на тутун за една производна година и едно исто производство, производителот не може да склучи договор со повеќе откупувачи.

Член 30

Договорот се склучува во писмена форма.

Пред склучување на договорот, откупувачот е должен за содржината на договорот да побара мислење од Здружението на тутунопроизводителите.

Договорот кој не е склучен во писмена форма нема правно дејство.

Договорот се склучува најдоцна до 31 март во тековната година.

Член 31

Договорот особено содржи:

- договорни страни;
- предмет на договорот (површина, тип, сорта);
- откупната цена на тутунот;
- времетраење на договорот;

- права и обврски на договорните страни;
- одредби за еднострано раскинување на договорот;
- одредби за пренос на договорот;
- одредби за евидентирање на договорот;
- место и време на склучување на договорот и
- износот на авансот.

Член 32

Откупната цена на тутунот не може да биде пониска од договорената цена.

Член 33

Авансот не може да биде понизок од 20 % од договорената цена на тутун и се плаќа најдоцна во рок од 60 дена од склучувањето на договорот.

Авансот од став 1 на овој член се засметува во цената на откупениот тутун.

Член 34

Договор се склучува за годишната реколта, а може да биде склучен и за повеќе производни години.

Доколку договорот е склучен на повеќе производни години за секоја производна година, правата, обврските и другите прашања се уредуваат со Анекс на договорот за производната година.

Член 35

Преносот на договорот направен од едната или другата страна е полноважен ако со тоа се сложи страната која останува во договорот. Согласноста за останување на договорот е полноважна ако е дадена во писмена форма.

Член 36

Договорот престанува:

- со исполнување;
- со истекот на времето на кое е склучен;
- со заедна согласност на договорните страни;
- со еднострано раскинување и
- по сила на Законот.

Член 37

Производителот може еднострано да го раскине договорот во следниве случаи:

- ако не му е исплатен авансот во договорениот износ и во договореното време;
- ако не е обезбеден семенски материјал од договорената сорта и
- ако не се обезбедени интегралните агротехнички мерки што ги дава откупувачот.

Член 38

Откупувачот може еднострано да го раскине договорот во следниве случаи:

- ако не бидат засадени повеќе од половината од договорените површини;
- ако спротивно на договорот површините бидат засадени со друг тип и сорта на тутун односно семе;
- ако производителот не врши примена на интегралните агротехнички мерки предвидени со договорот и
- ако производителот дел од договореното производство го продал на друг откупувач.

Член 39

Ако договорот биде раскинат поради причините наведени во член 37 на овој закон, производителот склучува договор со друг откупувач, најдоцна до 30 септември во тековната година.

Член 40

За штетата и нејзиниот надомест која останува поради едностраното раскинување на договорот од причи-

ните наведени во член 37 и член 38 на овој закон, се одговара според општите правила за одговорност за штета.

V. НАДЗОР

Член 41

Надзор на спроведување на овој закон и прописите донесени врз основа на него, врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, а инспекциски надзор врши Републичкиот инспекторат за земјоделство и шумарство.

Член 42

Земјоделскиот инспектор, е овластен и да:

1. Врши преглед на тутунов расад и преглед на тутун на нива;
 2. Нареди да се уништи тутуновиот расад или тутун на нива ако производителот произведува тутун од типови и сорти кои не се определени за тој произведен регион, односно реон и не склучил договор за производство на тутун за тие типови и сорти;
 3. Нареди да се уништи тутуновиот расад или тутун на нива ако производителот произведува тутун без склучен договор;
 4. Врши преглед на евиденцијата, договорите и другите документи во производството, откупот и обработката на тутунот;
 5. Прибира податоци и известувања од одговорните лица, сведоци, вешти и други лица кога е тоа потребно во врска со контрола;
 6. Привремено, до одлука на надлежниот орган, да го одземе суровиот тутун во лист односно семето, како и другите предмети и средства што биле наменети или употребени за извршување на стопанскиот престап, односно прекршокот, предвиден со овој закон, кога одземањето е предвидено како заштитна мерка со член 44 став 3 и член 46 став 2 на овој закон и
 7. Врши преглед на просториите на производителите, транспортните средства, при постоење на основано сомнение дека неовластено купуваат или продаваат, или препродаваат тутун во лист или режан тутун.
- Земјоделскиот инспектор работите од став 1 на овој член може да ги врши и во соработка со пазарните инспектори и Министерството за внатрешни работи.

Член 43

Привремено одземениот тутун од член 42 став 1 точка 6 на овој закон, задолжително се предава на најблискиот откупувач на суров тутун во лист.

Откупувачот од став 1 на овој член е должен да го преземе привремено одземениот тутун на начин предвиден за редовно преземање на суров тутун во лист.

VI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 44

Со парична казна од 50 до 150 плати ќе се казни за стопански престап правно лице ако:

1. Откупува, односно обработува тутун без да е регистрирано за вршење дејност, откуп и обработка и без да има одобрение (член 15 став 2);
 2. Врши обработка на суров тутун во лист спротивно на постапката и начинот пропишан со стандардите на Република Македонија (член 26) и
 3. Извезува неферментиран тутун (член 28)
- Покрај паричната казна од став 1 на овој член ќе се изрече и заштитна мерка забрана на правното лице да се занимава со стопанска дејност за време од шест месеци до две години.

Покрај паричната казна од став 1 на овој член и заштитната мерка од став 2 на овој член на правното лице ќе му се изрече заштитна мерка одземање на тутунот.

Со парична казна од пет до десет плати ќе се казни за стопански престап од став 1 на овој член и одговорното лице во правното лице.

Покрај паричната казна од став 3 на овој член ќе се изрече и заштитна мерка забрана на одговорното лице да врши одговорни должности за време од шест месеци до пет години.

Член 45

Со парична казна од пет до дваесет плати ќе се казни за прекршок правно лице кое врши производство или откуп на тутун ако:

1. Произведува тутун од типови и сорти на семе кои не се произведуваат во тој произведен регион, односно реон или набавува семе од нерегистриран производител (член 9);
 2. Не применува интегрални агротехнички мерки (член 11);
 3. Не го пријавува договореното производство на тутун, односно не води правилно евиденција и не ги пријавува откупените количества на тутун по типови и сорти од тековната година (член 13 и член 24);
 4. Пред почетокот на откупот на тутунот не истакне примероци (мостри) (член 19) и
 5. Врши производство или откуп без договор за производство и откуп на тутун (член 29 став 1).
- Со парична казна од една до три плати ќе се казни за прекршок од став 1 на овој член и одговорното лице во правното лице кое врши производство и откуп на тутун.
- Покрај паричната казна од став 2 на овој член ќе се изрече и заштитна мерка забрана на вршење на работи и работни задачи на одговорното лице во траење од три до десет месеци.

Член 46

Со парична казна од една десеттина до една половина плата ќе се казни за прекршок физичко лице ако:

1. Произведува тутун од типови и сорти кои не се произведуваат во тој произведен регион, односно реон (член 9);
 2. Не применува интегрални агротехнички мерки (член 11);
 3. Не го продаде произведениот тутун на откупвачот (член 14);
 4. Недозволено продава, препродава, купува и прекупува тутун или режан тутун (член 27) и
 5. Врши производство на тутун без договор за производство и откуп или склучува договор со повеќе откупвачи (член 29 став 1).
- Покрај паричната казна за прекршок од став 1 точка 1 на овој член ќе се изрече заштитна мерка уништување на тутуновиот расад, односно тутун на нива, а за прекршок од став 1 точки 2, 3 и 4 на овој член ќе се изрече заштитна мерка одземање на тутунот.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 47

Постојните правни лица кои вршат откуп на тутун се должни да го усогласат своето работење со одредбите на овој закон во рок од шест месеци од влегување во сила на законот.

Член 48

Поблиските прописи за спроведување на овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 49

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи законот за тутун („Службен весник на СРМ“ број 8/73, 40/74, 45/74, 29/86, 51/88, 20/90 и 17/91), и („Службен весник на Република Македонија број 83/92).

Член 50

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

1266.

Врз основа на член 76 став 1 од Уставот на Република Македонија, Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 18 декември 1996 година донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ОСНОВАЊЕ НА ПОСТОЈАНИ РАБОТНИ ТЕЛА НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I

Во Одлуката за основање на постојани работни тела на Собранието на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 6/95) во дел II точката 9 се менува и гласи:

„9. Комисија за надзор над работата на Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање.

Комисијата за надзор над работата на Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање има претседател и шет членови.

Комисијата во рамките на својот делокруг врши надзор над работата на Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање, а особено во однос на:

– почитување на правата и слободите утврдени со Уставот и законите на граѓаните, претпријатијата и другите правни лица од страна на Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање.

– законитоста во спроведувањето на овластувањето на Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање од аспект на пречекорување, неовластени постапки, злоупотреба и други негативности во работењето, спротивно на со закон утврдените права;

– методите и средствата што ги користи Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање од аспект на законитоста и почитување на правата на граѓанинот и другите субјекти;

– материјалната, кадровската и техничката опрема на Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање и

– други прашања што се однесуваат на Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање“.

II

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 08-4132/1
18 декември 1996 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Тито Петковски, с.р.

1269.

Врз основа на член 11 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 38/90 и 63/94), Владата на Република Македонија донесе

**МАКРОЕКОНОМСКА ПОЛИТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ЗА 1997 ГОДИНА**

I. Услови и ограничувања

Макроекономската политика на Република Македонија во 1997 година ќе се остварува во услови на стабилен внатрешен и надворешен амбиент и познати услови на стопанисување. На ова упатува воспоставената и на подолг рок одржана макрое-

1267.

Врз основа на член 99 став 3 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија и член 39 од Законот за судовите, Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 18 декември 1996 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ НА Д-Р КИРИЛ ЧАВДАР, ОД ФУНКЦИЈАТА СУДИЈА НА ВРХОВНИОТ СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Се разрешува д-р Кирил Чавдар, од функцијата судија на Врховниот суд на Република Македонија, поради исполнување на услови за старосна пензија.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 08-4127/1
18 декември 1996 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Тито Петковски, с.р.

1268.

Врз основа на член 99 став 3 алинеја 1 од Уставот на Република Македонија и член 39 од Законот за судовите, Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 18 декември 1996 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ НА ЈОВАН КАЛАЈЛИОСКИ ОД ФУНКЦИЈАТА СУДИЈА НА ВРХОВНИОТ СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Се разрешува д-р Јован Калајлиоски од функцијата судија на Врховниот суд на Република Македонија, поради остварување право на пензија.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 08-4126/1
18 декември 1996 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Тито Петковски, с.р.

кономска рамнотежа и стабилност, досега остварените реформски зафати, како и степенот на изграденост на системската и институционална рамка.

Во првата половина од 1997 година ќе се донесат преостанатите закони од стопанскиот систем (Законот против монопол, Законот за користење на земјиште и Законот за сопственост на земјиште, Законот за воведување на данок на додадена вредност (ВАТ), Законот за денационализација, нов Закон за царини, Закон за стечај и ликвидација, Закон за колатерала). Исто така ќе се извршат измени и дополнувања кај одделни закони и подзаконски акти од постојната регулатива во функција на реализација на задачите од макроекономската политика, како и за обезбедување на поголема конзистентност и ефикасност во примената.

Во 1997 година макроекономскиот амбиент, покрај стабилизационите, ќе има и почетни развојни перформанси. Тоа ќе се остварува покрај другото и со зголемена фискална поддршка на производството преку монетарниот сектор и со стимулирање на штедењето кај банките со помош на фискалната политика и со развој на Фондот за осигурување на депозити.

Запирањето на повеќегодишниот рецесивен тренд, натамошната либерализација на стопанството и промените во даночниот и царинскиот систем, поволно ќе влијаат врз амбиентот на стопанисување во 1997 година. Промените кај сопственичката структура создаваат претпоставки за поефикасно управување и раководење и во основа значат нов квалитет во начинот на стопанисување.

Екстерното опкружување во 1997 година се очекува да биде стабилно. Склучените билатерални спогодби со одделни соседни земји и со земјите кои настанаа од поранешна СФРЈ и тие што ќе се склучат ќе обезбедат постепено нормализирање на економските односи со овие земји и враќање кон традиционалните пазари и транспортни патишта. Позитивно влијание врз надворешните услови се очекува да има и потпишувањето на Спогодбата меѓу Република Македонија и Европската Унија со која се создадени услови за отстранување на досегашните ограничувања и други протекционистички мерки од земјите членки на Европската Унија.

Во 1997 година ќе се продолжи со користење на странски финансиски капитал по разни основи насочен за повеќе намени, а особено за поддршка и развој на, мали и средни претпријатија во приватниот сектор, инфраструктурата, како и во здравствениот сектор. Со ова ќе се создадат услови за натамошно зголемување на стопанската активност и пораст на инвестициите, посебно во приватниот сектор.

Остварените активности со меѓународните финансиски институции и организации ќе имаат позитивно влијание врз условите и амбиентот, особено успешно регулираниот долг спрема доверителите на Лондонскиот клуб, кое обезбедува пристап на меѓународниот приватен пазар на капитал.

Меѓутоа, врз макроекономскиот амбиент неповолно влијание и натаму ќе имаат подолгорочно кумулираните проблеми, особено ниското ниво на општествениот производ и на индустриското производство, недостигот на инвести-

ционен капитал, структурните ригидности, ниското ниво на искористеност на капацитетите, високата невработеност, која со достигнатото ниво веќе стана најакутен проблем во државата, како и повторно високиот обем и раст на трговскиот дефицит на државата.

Во 1997 година ќе се подготви Национална стратегија за економскиот развој на Република Македонија, со која ќе се посочат основните рамки за развој на земјата на подолг рок, а ќе се донесе и Национален акционен план за заштита на животната средина на Република Македонија.

II. Макроекономска политика во 1997 година

Основни задачи

Поаѓајќи од амбиентот (домашен и екстерен), од досега остварените резултати на полето на стабилизацијата и структурните реформи и оценетите можности и претпоставки, основни задачи на макроекономската политика и на политиката на структурни реформи за 1997 година ќе бидат:

1. Одржување на воспоставениот процес на заживување на општествениот производ и производството и создавање услови за нивен траен пораст. Заради ова: (1) ќе се создаваат услови за отпочнување на процес на ревитализација и модернизација на расположивите производствени капацитети, со што ќе се обезбедува квалитет и стандард на производството неопходен за поголем продор на светските пазари, како и за позабрзан развој на нови, мали и средни претпријатија; (2) ќе се создаваат општи услови за поефикасно работење на стопанските субјекти, посебно преку соодветно димензионирање на монетарната политика, за која цел ќе се обезбеди зголемена фискална поддршка на производството и развојот преку институциите на монетарниот сектор.

2. Создавање услови за пораст на вработеноста и запирање на трендот на пораст на лицата кои бараат работа, за која цел: (1) ќе се создаваат општи услови и ќе се поттикнува инвестирањето во приватниот сектор (2) ќе се обезбедува финансиска и друга поддршка при формирањето на мали и средни претпријатија и ќе се поедностави влезот во дејноста; (3) ќе се обезбедуваат можности за поинтензивно влегување на капитал од странство, на подолг рок, првенствено преку заеднички вложувања, директни инвестирања во приватниот сектор, инвестиции преку концесии, а во рамки на платно-билансните можности и со селективно кредитно задолжување.

3. Одржување на макроекономската рамнотежа и стабилност и контрола на инфлацијата на ниво на развиените пазарни земји.

Заради ова паралелно со мерките насочени на страната на понудата (наведени во точка 1) и натаму ќе се продолжи со одреден степен на контрола и рестриktivност на агрегатната побарувачка преку: (1) контрола на платите и нивно усогласување со реалните можности; (2) рестриktivна буџетска политика во функ-

ција на поддржување и зголемување на домашните заштеди и намалување на тековниот дефицит во размената со странство; (3) одржување на воспоставеното ниво на курсот на денарот; (4) јакнење на финансиската дисциплина.

4. Ќе се продолжи со спроведувањето на структурните реформи, како предуслов за одржување на воспоставената стабилизација на економските текови и пораст на производството на трајни основи. При тоа посебен акцент ќе се даде на приватизацијата на дејностите кои беа исклучени со Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал и организационото и финансиско зацврстување на домашните банки. Притоа, ќе се обезбедува и социјална сигурност на населението.

Политика на доходи

а) Плати

Во 1997 година ќе продолжи политиката на контрола и усогласување на платите во општествениот и јавниот сектор со материјалните можности на стопанството, буџетот и социјалните фондови.

Нето платите на вработените во економскиот и вонекономскиот сектор во 1997 година ќе зависат од месечните движења на трошоците на живот. За оваа цел ќе се извршат измени и дополнувања на Законот за исплата на платите во Република Македонија.

Ќе продолжи забраната на исплатата на плати и надоместоци во натура и бонуси и исплатата од средствата од дневниот промет, како и сите други парични токови надвор од институциите на платен промет, со цел намалување на товарот на јавната потрошувачка врз дисциплинираните стопански субјекти и подобрување на состојбата при наплатата на даноците и придонесите. Заради тоа ќе се заострат казнените мерки за работодавачите.

За корисниците на буџетот ќе се задржат на исто ниво исплатите на надоместоци за исхрана и превоз, и ќе се укине обврската за плаќање на надоместок за годишен одмор за која цел ќе се иницираат измени на соодветниот Колективен договор.

б) Цени

Во 1997 година ќе се продолжи со водење на досегашната глобална политика на цените. Просечниот месечен пораст на цените ќе изнесува 0,17%, а годишната инфлација (декември 1997/декември 1996 година) 2,0%.

Со примена на режимот на непосредна контрола ќе се формираат цените на: брашното "тип 500" и лебот од тоа брашно од 600 грама; електричната енергија; нафтените деривати, превозот во железничкиот сообраќај; ПТТ услугите- освен услугите на јавната мобилна телефонија кои не се остваруваат преку стационарната мрежа; производството и дистрибуција на сурова вода; производство и дистрибуција

на водата за пиење; прочистувањето и одведувањето на отпадните води - освен колекторите; изнесувањето смет; погребните услуги, вклучувајќи ги и трошоците за погребно место и закупот на тоа место; премиите за задолжително осигурување на моторните возила. провизиите во платниот промет; дистрибуцијата на природниот гас.

Под режим на известување ќе се опфатат цените на: пастеризираното кравјо млеко; производството на лекови и фармацевтски хемикалии (готови лекови за хумана употреба); станарината; превозот на патници во градскиот и приградскиот сообраќај; дистрибуцијата на топлотна енергија; искористувањето на геотермалните води; учебниците за основно и средно образование; и посебниот надоместок што се плаќа при регистрација на друмските моторни возила.

Во случај на пореметување на пазарот (поголеми нарушувања на односите помеѓу цените, злоупотреба на монополската положба на пазарот и слично) ќе се вршат промени на постојниот режим на контрола, при што режим на контрола на цените ќе се применува и кај други производи и услуги, а особено на производите и услугите кои се од витално значење за животот на населението.

За производите и услугите на претпријатијата од јавниот сектор ќе се определуваат цени со кои ќе се обезбедуваат приходи кои ќе ги покриваат трошоците на работењето и ќе обезбедуваат нормално функционирање на системите, а по потреба во цената ќе се вградува и разлика за потребните инвестиции. Заради обезбедување стабилност на цените на макро ниво, ќе се укине разликата во цената на електричната енергија меѓу "зимската" и "летната" тарифа. За оваа цел ќе се донесе нов тарифен систем во кој ќе се уредат односите на цените на електричната енергија на поедини категории потрошувачи, согласно трошоците што истите ги создаваат на електроенергетскиот систем на Републиката. Ќе се отстрани диспаритетот на цените на услугите во железничкиот сообраќај.

Кај цените на останатите производи и услуги кои се опфатени со одреден вид на контрола при одредувањето на корекција на цените ќе се тргнува од потребата за обезбедување проста репродукција.

Кај одделни производи и услуги чии цени се под режим на непосредна контрола, а кои позначајно заостануваат во однос на просечната цена на производите, односно услугите ќе се врши постапно елиминирање на така воспоставените диспаритети.

Ќе се продолжи со пропишување заштитни цени на одделни земјоделски производи и тоа за: пченица, јагниња и јуниња, како и за ситнолисниот ориенталски тутун.

Висината на заштитните цени ќе се утврди во паритет со светските цени на соодветните производи.

За 1997 година ќе се изготват стоковни биланси за основните земјоделски и прехранбени производи врз основа на кои ќе се утврди недостигот, односно

вишокот од истите во функција на предлагање мерки за обезбедување поусогласени односи на понудата и побарувачката на овие производи.

Фискална политика

Стратегијата во фискалната политика ќе биде насочена кон обезбедување на макроекономска поддршка на развојните процеси, прилагодување на платниот биланс и социјалната заштита, за која цел во 1997 година ќе се изврши алоцирање на средства од буџетот, како и кон реформирање на даночниот систем и системот на социјална сигурност.

Политиката во фискалниот сектор во 1997 година ќе биде насочена кон обезбедување рамнотеженост на вкупните приходи и расходи. Таа ќе се остварува преку поголема наплата на приходите по сите основи и поширок и порамномерен опфат на даночните обврзници, како и со строги буџетски ограничувања на расходната страна.

Во 1997 година ќе се намали учеството на изворните приходи за јавни потреби во општествениот производ во однос на 1996 година (од 43,6% на 41,0%).

Заради обезбедување на постепено преминување кон проширување на даночната основа и намалување на товарот на директното оданочување, до јуни 1997 година до Собранието на Република Македонија ќе биде поднесен Законот за додадена вредност (ВАТ). При тоа ќе се почитуваат решенијата кои ќе произлезат од донесувањето на Националниот акционен план за заштита на животната средина на Република Македонија. До отпочнување на неговата примена ќе се обезбедува кадровско и техничко екипирање на даночната администрација, за која цел ќе се обезбеди техничка помош.

Во функција на зголемена контрола и поефикасно прибирање на приходите по основ на царини, со техничка поддршка од ММФ и Светската банка на ниво на царинската управа ќе се воведи и применува ASYCUDA систем (систем на електронско управување со податоци).

Со цел да се намали можноста за евазијата на приходите, во 1997 година ќе се изврши намалување на даночните ослободувања и олеснувања.

Заради контрола на потрошувачката ќе се создаваат услови за отворање на процес на интегрирање на одделни вонбуџетски фондови и владини агенции во Буџетот на Републиката. Исто така, ќе се заокружат активностите сврзани со воведувањето на трезорски систем и ќе се отпочне со негова примена на стартот на 1997 година.

Во 1997 година, во услови на стеснети материјални можности, ќе се продолжи со ограничување и рационализација на одделни трошоци и други издатоци од државниот Буџет. Ова ќе се остварува преку: ограничување на масата на платите кај буџетските корисници; укинување на надоместокот за годишен одмор; намалување на субвенциите во земјоделството, а преку Програмата за поттикнување на

земјоделството ќе се применуваат мерки со развојна компонента, за што од месец мај 1997 година нема да се исплатуваат премии за откупени количини на одделни производи и регрес за употреба на квалитетни сортни семиња; намалување на средствата за извозни стимулации; рационализација на средствата за работење на Дирекцијата за стоковни резерви; и намалување на средствата за финансирање на изградбата на железничката пруга.

Во наредната година ќе се зголеми обемот на средства (околу 4,0% од општествениот производ) за финансирање на социјалните програми (Програмата за социјална заштита, средства за социјално обезбедување на лицата кои останала без работа поради структурните промени и средствата за основни социјални потреби по основ на замрзнати девизни штедни влогови), за санација на банките (0,7% од општествениот производ), како и за капиталните инвестиции (освен железничката пруга), кои ќе се зголемат за 100 мил.денари. Зголемен обем на средства, ќе се обезбеди по основ на обврските на Буџетот кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, за која цел од Буџетот во Фондот ќе се алоцираат дополнителни 1,3 мил.денари (0,8% од општествениот производ во однос на утврдениот буџет за 1996 година.)

Во 1997 година и во услови на строги буџетски ограничувања ќе се обезбеди од Буџетот на Републиката да се покрие секој неочекуван недостиг на средства во финансирањето на социјалните програми, како и во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување и Заводот за вработување, преку реалокација на одделните намени во Буџетот.

До крајот на 1997 година ќе се обезбеди целосно финансиско консолидирање на социјалните фондови. Ова ќе се оствари со намалување на ставките на расходната страна. Во пензиското и инвалидското осигурување ќе се преземат мерки за намалување (или елиминирање) на минималните пензии, а по потреба и дополнителни мерки за да се постигне финансиски баланс во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на среден рок. Ќе се елиминира досегашното заостанување на исплатите за пензиите (освен за вообичаеното едномесечно доцнење), позајмувањето од страна на Фондот од банкарскиот систем, како и на сите други заостанати обврски. Во 1997 година ќе се обезбедува во пензискиот фонд да не настануваат нови неизмирени обврски. Доколку и покрај преземените мерки дојде до тоа ќе се изврши дополнителен трансфер на средства во пензискиот фонд од Буџетот. Сврзано со ова ќе се извршат измени и дополнувања на Законот за пензиско и инвалидско осигурување.

За зајакнување на финансиската состојба на Фондот за здравство, до средината на 1997 година ќе се воведат финансиски одржлив пакет на основни надоместоци за покривање на здравственото осигурување, ревидирање на плаќањето и политиката на партиципации од страна на корисниците, при што ќе се елиминираат широките ослободувања, како и пренесување одговорност врз работодавачите за потрошувачка по основ на исплата на надоместок за боледување на вработените.

За подобрување на материјалната основа во здравството, врз проектна основа, ќе се обезбедува рационализација на мрежата на јавните болници; воведување на меѓународни конкурентни понуди за фармацевтски и медицински потреби за државните здравствени институции; воспоставување на систем по жител во примарната здравствена заштита, ревидирање на листите на есенцијални лекови за користење во аптеките од јавниот сектор, центрите за примарна здравствена заштита и болниците, воведување на информативен систем и обука на кадри за управување со здравствени установи.

За оваа цел ќе се измени Законот за здравствената заштита. Врз овие основи ќе се обезбеди намалување на присутните дефицити во Фондот за здравство до крајот на јуни 1997 година на 600 милиони денари, односно нивно потполно елиминирање до крајот на декември 1997 година.

Во Заводот за вработување ќе продолжи воспоставениот процес во последниот квартал на 1996 година за воедначување на приходите и расходите.

Во 1997 година ќе се алоцираат средства од Буџетот на Републиката во Заводот за вработување во висина од 2,5 млд. денари, односно околу 1,6% од општествениот производ. Со ова ќе се обезбеди адекватно финансирање на функциите на Заводот за вработување и навремена исплата на надоместоците на невработените. Доколку се појави недостиг на средства ќе се извршат дополнителни трансфери од Буџетот на Републиката, со пренамена.

Придонесите за пензиско-инвалидско осигурување на невработените регистрирани во Бирото за вработување на град Скопје ќе се пресметуваат и плаќаат по стапка утврдена за сите невработени во Република Македонија.

До крајот на 1997 година со техничка помош од Светската банка и Европската унија ќе се подготви студија за утврдување на мерки за рационализација во организацијата на Владата. Врз таа основа ќе се остврува намалување на бројот на вработените и ревидирање на структурата на плати во јавната администрација.

Монетарна полица

Во 1997 година монетарната политика ќе биде насочена кон одржувањето на постигнатата ценовна стабилност и целосно отстранување на инфлаторните очекувања. За оваа цел во конзистентност со другите макроекономски политики, пред се фискалната, ќе се обезбеди постепено ублажување на рестриктивноста на монетарната политика преку повисока кредитна поддршка на инвестиционата активност, што ќе создаде амбиент за траен пораст на производството и услугите.

Основен интермедијарен таргет на монетарната политика во 1997 година ќе продолжи да биде одржувањето на стабилноста на девизниот курс на денарот. Во таа функција ќе бидат ставени и движењата на останатите монетарни агрегати, а каматните стапки и ограничувањата кај денарските пласмани ќе се користат како основни оперативни инструменти за остварување на стабилноста на девизниот курс.

Во услови на сеуште недоволно развиен финансиски пазар, монетарната политика ќе продолжи да се базира на управувањето со примарните пари во најтесна смисла на зборот и паричната маса M1.

Во 1997 година примарните пари се проектирани со пораст најмногу до 10% во однос на состојбата на крајот од 1996 година, а паричната маса (M1) најмногу до 9%.

Ќе зајакне користењето на пазарните инструменти (аукции на депозити и благајнички записи), при што со натамошниот развој на меѓубанкарскиот пазар, ќе се обезбеди пооптимална дисперзија на ликвидноста во банкарскиот систем и поефикасно управување со примарните пари. За таа цел ќе се развие компјутеризиран книговодствен систем за трансакциите со благајничките записи на Народната банка на Република Македонија.

Во 1997 година Народната банка на Република Македонија ќе продолжи со ограничување на денарските пласмани, но со постепено намалување на нивната улога во регулирањето на монетарните агрегати.

Во 1997 година ќе се зголеми фискалната поддршка на монетарната политика со ангажирање на државни депозити во Народната банка на Република Македонија во износ од 2,4 милијарди денари. Врз оваа основа ќе се обезбеди поддршка на девизниот курс на денарот, релаксирање на кредитната активност, како и намалување на каматните стапки на комерцијалните банки.

Во 1997 година од реални извори проектиран е пораст на вкупните пласмани на банките за околу 16%, во чии рамки денарските пласмани на невладиниот сектор се предвидува да се зголемат за околу 15%.

Ќе се продолжи со политиката на реална есконтна стапка на Народната банка на Република Македонија со перманентно и навремено нејзино усогласување со трендната стапка на инфлација. Ќе се заострат правните постапки за колатерално позајмување, за што ќе се донесе соодветен закон, и ќе се забрзаат правните процедури во судовите, во функција на заштита на доверителите при наплатата на кредитите. Со тоа ќе се влијае на намалување на каматните стапки и каматните маргини на деловните банки.

Народната банка на Република Македонија, со цел зајакнување на конкуренцијата меѓу банките, нема да ги поддржува меѓубанкарските спогодби за координација на активните и пасивните каматни стапки на деловните банки и ќе престане да делува како брокер во меѓубанкарското позајмување.

Ќе се дефинираат и јавно објават јасни правила за аукциите на кредити на Народната банка на Република Македонија, како различен инструмент од начините на кредитирање на банки со ликвидносни проблеми. Со тоа ќе се влијае врз намалување на меѓубанкарските каматни стапки и натамошен развој на пазарот на пари.

Ќе продолжи гаранцијата на Република Македонија за депонираните девизни влогови на граѓаните, како и исплатата по истите согласно досега утврдените на-

мени, за која цел ќе се продолжи важноста на Законот за гаранција на Република Македонија за депонираните девизни влогови на граѓаните и за обезбедување средства и начин за исплата на депонираните девизни влогови на граѓаните.

Надворешен сектор

Во 1997 година тежиштето на активностите во доменот на надворешниот сектор ќе се даде на создавањето услови за позначајно зголемување на извозот на стоки и услуги, пред се преку зголемен обем на стоковни фондови конкурентно способни за пласман на странските пазари, сведување на увозот во рамки на реалните можности и врз таа основа намалување на дефицитот во тековниот биланс и негово сведување на околу 285 мил.долари.

Ќе се продолжи со усогласување на правниот систем согласно договорените шеми и правилата и принципите на Светската организација за трговија.

Во рамките на капиталните трансакции ќе се врши редовно подмирување на тековните обврски спрема странските кредитори, а селективното задолжување за нови кредити ќе биде во рамки на платно-билансните можности.

Во 1997 година ќе се продолжи со институционализација и операционализација на регулативата на билатералните и мултилатералните економски односи со странство, при што ќе продолжат активностите за надминување на вонцаринските бариери. Ќе продолжат активностите за пристапување кон Светската организација за трговија.

Ќе се остваруваат активности за постигнување на спогодби за слободна трговија со Хрватска, Албанија и Бугарија, а ќе се извршат измени и дополнувања на Спогодбата со Босна и Херцеговина.

Ќе се согледат потребите и можностите за формирање институција за кредитирање и осигурување на извозот.

Зголемувањето на извозот ќе се поддржува преку политиката на враќање на царини на увозните сировини и репроматеријали за производство наменето за извоз и ќе се поддржува извозот на одделни земјоделско-прехранбени производи чиј пласман е отежнат на странските пазари. За оваа цел ќе се обезбедат средства во Буџетот на Републиката. Ќе се продолжи со унапредување и на туристичко-информативната пропаганда во странство.

Народната банка на Република Македонија со политиката на интервенции, како кај понудата, така и кај побарувачката ќе настојува да ја одржува стабилноста на курсот на денарот.

За остварување на поголем девизен прилив ќе се применуваат поизострени критериуми за одобрување на извозот на стоки преку компензациони и други специфични работи со странство. При тоа приоритет ќе се даде на компензационите работи кои овозможуваат увоз на стоки што се дефицитарни на домашниот пазар, а

особено на енергенти и основни прехранбени производи, како и на увоз на опрема која е во функција на зголемување на извозот на стоки.

Ќе се изостри контролата на увозот на стоките при што ќе се дозволи внесување на увезените стоки во земјата само врз утврдени стандарди и атести.

Во рамките на достигнатиот степен на либерализација на надворешно-трговската размена ќе се води политика на соодветна заштита на домашното производство особено на земјоделско-прехранбените производи.

Едновременно ќе се продолжи со плаќање посебна давачка (прелевман) при увозот на одделни земјоделски и прехранбени производи. Посебните давачки за житото, сончогледот и млечните производи ќе се претворат во царински стапки, со што нивото на заштита во 1997 година и натаму ќе биде намалено.

Ќе се изострат критериумите за царински контингенти со кои се определуваат стоките кои може да се увезат без плаќање царина, или со плаќање царина по стапка која е пониска од стапката определена со Царинската тарифа.

Ќе се донесе нов Закон за царини, при што ќе се изострат критериумите за царински ослободувања и изградат механизми за поефикасно остварување на царинската политика, како и Закон за надворешно-трговско работење и Закон за инвестиции.

Ќе се донесе Одлука за одобрување преференцијални царински стапки за увоз на стоки од земјите во развој, врз изострени критериуми во поглед на висината на преференцијалните стапки и земјите за кои тие ќе се однесуваат.

Плаќањето на увозот ќе се врши во рамки на остварените и купените девизи на девизниот пазар.

Царинската управа ќе продолжи да врши контрола на поднесените документи за обезбедени девизни средства за плаќање на увозот.

Помошта што ќе се добива од странство во договор со донаторите ќе се насочува да се насочува, пред се, за поддршка на платниот биланс и за увоз на сировини, репроматеријали и опрема за производство наменето за извоз.

Политиката на кредитно-финансиските односи ќе биде насочена кон редовно подмирување на тековните обврски спрема странските кредитори, селективно задолжување за нови кредити во рамки на платно-билансните можности и зголемување на девизните резерви.

Достасаните неплатени обврски спрема Европската инвестициона банка ќе бидат регулирани, доколку се обезбедат средства по пат на донаторство.

Склучувањето на нови среднорочни и долгорочни кредити од странство ќе биде селективно (обем и намена), согласно степенот на задолженост и ликвидноста во плаќањата спрема странство.

Ќе се користат странски кредити од официјални кредитори за поддршка на производни мали и средни претпријатија како и од приватните банки и кредитори, а кои би биле гарантирани од банки и осигурителни заводи во светот.

Во 1997 година ќе се користат кредити од Светската банка за структурно прилагодување и развој на приватниот сектор во индустријата и аграрот (САЛ); потоа за проектите: за развој на приватниот сектор; за поддршка на индивидуални земјоделски производители; за транзиција на здравствениот сектор, за социјални реформи и техничка помош и за подобрување на транспортот; за рехабилитација и реконструкција на системите за наводнување; од Меѓународниот монетарен фонд по основ на ЕСАФ - аранжман за поддршка на структурни промени; од Европската банка за обнова и развој преостанатиот дел од кредитите наменети за поддршка на развојот на енергетиката, за унапредување на системот на контрола на летањето, модернизација на аеродромот Скопје, развој на телекомуникациите, како и кредитна линија наменета за мали и средни производни приватни претпријатија; ќе се склучи нов аранжман за гасификацијата ГАМА; од Меѓународниот фонд за развој на земјоделство (ИФАД) кредит за рурален развој на јужните и источните региони; од ЕУРОФИМА за набавка на влечни капацитети; како и кредити од билатерални кредитори пред се за поддршка на малите и средни претпријатија.

Во 1997 година ќе се користат и краткорочни комерцијални кредити за финансирање на увозот на енергетици, сировини, репроматеријали и опрема за производството наменето за извоз, како и финансиски кредити наменети за изведуваче на домашни инвестициони извозно ориентирани проекти и за увоз на енергетици, сировини и репроматеријали за производство наменето за извоз.

Банките ќе можат краткорочно да се задолжуваат во рамките на Одлуката за девизната политика и проекција на платниот биланс на Република Македонија за 1997 година.

Вкупните (брuto) девизни резерви со кои ракува Народната банка на Република Македонија се предвидува да бидат на ниво од двоиполмесечни плаќања спрема странство. Постојните девизни резерви на Република Македонија со кои се обезбедува минимум на ликвидност на плаќањата спрема странство, за 1997 година се утврдуваат на ниво на едномесечни плаќања спрема странство.

Заради спроведување на политиката на курсот на денарот девизните резерви со кои ракува Народната банка на Република Македонија ќе се користат за интервенции на девизниот пазар во согласност со монетарната политика, како и за одржување на општата ликвидност на плаќањата на Република Македонија спрема странство.

Реален сектор

Во 1997 година мерките на макроекономската политика ќе бидат насочени кон одржување на воспоставениот процес на заживување на општествениот производ и производството и создавање услови за нивен траен пораст. Ова ќе се

остварува со создавање услови за отпочнување на процес на ревитализација и модернизација на постојните производни капацитети позабрзан развој на нови мали и средни претпријатија, поефикасно работење на стопанските субјекти и др. Ова ќе се обезбедува особено преку соодветно димензионирање на монетарната политика и зголемена поддршка на инвестициите во приватното и приватизираното стопанство.

Ќе се изврши усогласување на одделни прописи со кои се регулираат условите за вршење на дејност од страна на мали и средни претпријатија, и ќе се поедностави постапката за нивно отпочнување со работа во зависност од видот и карактерот на дејноста (електроенергетска согласност, ХТП услови, употребна дозвола, скратување на роковите за прибирање и издавање на документите).

Во Законот за сметководство ќе се изврши усогласување на класификацијата на претпријатијата согласно класификацијата на ЕУ.

Ќе се основаат претприемачки инкубатори со цел обезбедување финансиска и друга поддршка за успешно стартирање на новоосновните, мали и средни претпријатија.

Ќе се поттикнува формирање на консалтинг центри за мали и средни претпријатија и претприемништво кои ќе вршат услуги на фирмите, главно заради подготвување квалитетни инвестициони програми, избор на најевтини извори за финансирање на инвестиционите програми и тековните потреби на производителите и слично. Новите институции треба да бидат стручни и целосно самостојни - надвор од буџетските финансирања, и да претставуваат солидна институционална мрежа за информативна, координативна и стручна поддршка при формирањето на мали и средни претпријатија и на индивидуалните занаетчи.

Ќе се обезбеди фискална поддршка на претпријатијата преку намалување на стапката на данокот од добивка и тоа од 30 на 15%.

Ќе се врши регресирање на дел од каматите по кредитите што стопанските субјекти ќе ги користат од деловните банки наменети за проекти во приватниот сектор од индустријата, земјоделството и производното занаетчиство, а се однесуваат за реконструкции, модернизации и за инвестиции во нови зафати. Средствата за оваа намена би се обезбедиле од Компензациониот фонд ФАРЕ и од други извори. Поблиските услови и намени ќе се уредат со посебен акт.

Во рамки на просторниот и деталните урбанистички планови ќе се утврдат и уредат индустриски зони за изградба на индустриски и други капацитети.

Владата по потреба ќе дава гаранција при користење на странски кредити за развој на малите и средни претпријатија;

Ќе се настојува при добивањето на нови кредитни линии од странство поголем дел да се насочат за поддршка на мали и средни претпријатија и производни претпријатија во приватниот сектор.

Во 1997 година ќе се подготви Стратегија за развој на енергетика, како и Закон за енергетика.

Во 1997 година со Програмата за геолошки истражувања акцентот ќе се даде на фундаменталните истражувања, а во тие рамки на истражувањата на вода за пиење, енергетски сировини и металични и неметалични сировини. За оваа цел ќе се обезбедат во Буџетот на Републиката 23 мил.денари и 6 мил.денари сопствени средства.

Со Програмата за поттикнување развојот на земјоделството ќе се поддржува набавката на квалитетен приплоден добиток во говедарството, овчарството, козарството, рибарството и пчеларството; создавањето вештачки ливади; развојот и унапредувањето на индивидуалното земјоделство; изградбата на брани за микро и мали акумулации и мали хидромелиоративни системи; заштита и користење на земјоделското земјиште; ревитализација на селото; организирање на агроберзата; Програмата за пошумување на голините; здравствената заштита на животните; ќе се обезбедува надоместок за уништениот добиток поради болест и друго.

За оваа цел во Буџетот на Републиката ќе се обезбедат средства во висина од близу 367 мил.денари.

Ќе се обезбедат средства за учество на Република Македонија за кредитите од ИФАД и од Светската банка за рехабилитација на Хиромелиоративните системи и за поддршка на индивидуалните земјоделски производители.

Инвестиции

Во 1997 година ќе се создаваат општи услови за интензивирање на инвестиционата активност, особено во индустрискиот сектор, земјоделството и малиот бизнис во приватниот сектор и ќе се продолжи со реализација на започнатите објекти во јавниот сектор.

За привлекување на странски капитал за инвестиции во земјата ќе зајакнат промотивните активности за развојните можности, потреби и предности од вложување во земјата, како и за запознавање со постојната регулативна рамка.

За оваа цел ќе се подготви "Водич за инвестирање во Република Македонија" кој ќе се дистрибуира во меѓународната деловна заедница и ќе се одржи Форум на инвеститори на кој ќе земат учество домашни и странски потенцијални инвеститори. Овие активности ќе се остварат со техничка и друга помош од УНДП, а ќе бидат организирани и координирани од страна на новоформиранта организациона единица во рамките на Министерството за развој.

Ќе се продолжи со склучување на спогодби за избегнување на двојното оданочување и за заштита на инвестициите со земјите со кои тоа сеуште не е направено.

Со цел обезбедување поголема мобилизација на акумулацијата низ разни пазарни форми на инвестирање и заштита на инвеститорите во 1997 година ќе се донесе Закон за издавање и тргување со хартии од вредност и Закон за инвестициони фондови.

За заживување на пазарот на капитал со соодветни измени во постојната регулатива ќе се отстранат сите одредби што го ограничуваат слободното секундарно тргување со хартиите од вредност, а ќе се воспостави и централен регистер на акции.

Инвестициите ќе се поддржуваат и со мерки на фискалната политика. За таа цел ќе се изврши:

- намалување на основицата за пресметување на данокот од добивка за износот на забрзаната амортизација на основните средства во случаите кога се остварува технолошка модернизација и структурно приспособување до висина од над 25% од пропишаната стапка на амортизација.
- намалување на даночната основа за пресметување на данокот од добивка за целокупниот износ на реинвестираната добивка.

Во рамките на вкупното инвестиционо вложување со посебна финансиска поддршка преку Фондот што ќе се формира за оваа цел ќе се поттикнува инвестирањето во мали и средни претпријатија.

За обезбедување на поголема понуда на слободен капитал за поддршка на инвестициите, а со тоа и намалување на банкарските каматни стапки, ќе се изврши алоцирање на зголемен обем на буџетски средства во монетарните токови.

Во јавниот сектор врз приоритетни основи ќе се изврши рационализација и операционализација на Програмата за инвестирање во јавниот сектор. Инвестирањето во јавниот сектор ќе се остварува со сопствени средства на инвеститорите, буџетски средства и донатори, и со кредитни средства кои ќе бидат обезбедени во текот на годината.

За отпочнување на поактивно користење на институтот концесија во функција на привлекување на можните инвеститори од земјата и странство, ќе се изврши операционализација на Законот за концесии.

Активностите ќе бидат насочени кон продолжување на реализација на започнатите проекти (железничка пруга Куманово-Бељаковце, граница со Република Бугарија; ХЕ "Козјак"; I-ва фаза од гасоводниот систем; и започнување со реализација на нови проекти во согласност со обезбедените средства.

Во 1997 година ќе се продолжи со поддршка на инвестициите во стопански недоволно развиените подрачја. При тоа во координација со останатите активности ќе се поддржува изградбата на локалната инфраструктура, објектите од одделните нестопански дејности, како и вложувањата во стопански објекти. За таа цел во Агенцијата за стопански недоволно развиените подрачја ќе бидат обезбедени околу 740 мил.денари.

III. Структурни реформи

Ќе се изврши продлабочување на структурните реформи со цел одржување и зацврстување на финансиската стабилност и поставување на основи за одржлив

раст на општествениот производ и производството. Процесот на структурните реформи ќе продолжи да се остварува согласно утврдената политика со Стабилизационата програма на Владата на Република Македонија и со Макроекономската политика на Република Македонија за 1996 година. Политиката на реструктурирање ќе биде насочена кон прилагодување на пазарот на труд, секторот на претпријатијата и финансискиот систем.

Приватизација

Во 1997 година активностите ќе бидат насочени кон завршување на приватизацијата на претпријатијата опфатени со постојниот закон, отпочнување и интензивирање на приватизацијата во земјоделството и создавање нормативни и други услови за отпочнување на приватизацијата во другите дејности кои беа исклучени со постојниот закон, посебно на делови од јавните претпријатија.

Во 1997 година ќе се воведат и зајакне корпоративното управување во приватизирани претпријатија, со што ќе се создадат услови за зголемување на ефикасноста во работењето и намалување на трошоците за реструктурирање.

До почетокот на третиот квартал од 1997 година ќе се заврши со приватизацијата на најмалку 1100 претпријатија од 1200 идентификувани со Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал.

Ќе продолжи процесот на приватизација на успешно реструктурираните деловни единици од 23-те претпријатија загубари, при што до средината на 1997 година најголем дел од нив ќе бидат приватизирани или ставени под стечај. Бројот на вработените во Електростопанство на Македонија и во Македонски железници ќе се намали.

До крајот на првиот квартал од 1997 година најмалку 20 земјоделски претпријатија ќе бидат приватизирани, вклучувајќи 2 големи агрокомбинати, а до крајот на 1997 година најмалку 70 проценти од претпријатијата кои се погодни ќе бидат приватизирани. На крајот на 1997 година ќе се изработи план за завршување на трансформацијата во останатите земјоделски претпријатија и задруги што до тогаш не се приватизирани.

До јуни 1997 година ќе се иницира конкурентен тендер за договори за лизинг за најмалку 15% од земјата која сега е во државна сопственост на државните комбинати. Лизингот за сите приватизирани фармерски претпријатија ќе биде донесен до септември 1997 година.

Ќе отпочне приватизацијата на делови од јавните претпријатија кои што не претставуваат основна дејност на претпријатието.

Ќе продолжи продажбата на дел од државниот капитал зависно од побарувачката за тој капитал и во согласност со основната цел при оваа трансформација - максимирање на добивката од продажбата.

Во 1997 година поголем дел од акциите што ги поседува Агенцијата за приватизација на претпријатијата со општествен капитал како резидуален капитал ќе се стави на берзата. Динамиката на нивната понуда на берзата ќе се усогласува со побарувачката и оценката на Агенцијата за погодноста на моментот кога тие да се понудат со цел максимирање на корисноста од продажбата.

Ќе се следи процесот на плаќање на рати на веќе продадените акции на трансформираниите претпријатија и ќе се преземат решителни чекори во случаи кога ова нема да се запазува.

За поспешување на процесот на приватизација преку отстранување на ограничувачките фактори ќе се обезбедат временски ограничени стимулации вклучувајќи даночно ослободување и попуст на цената на акциите за претварање на неисплатените плати подолго од два месеци во влог.

Ќе се донесе преостанатата законска регулатива која е во функција на забрзување на процесот на приватизација и доизградување на пазарниот амбиент на работење. За оваа цел ќе се донесат Законот за денационализација, Законот за користење на земјиштето и Законот за сопственост на земјиштето; Законот за стечај и ликвидација и Законот за конкуренција (Закон против монопол).

Банкарски сектор

Во 1997 година ќе продолжи процесот на реструктурирање на банкарскиот сектор со цел негово финансиско зацврстување, враќање на довербата на граѓаните во банките и воопшто подобрување на кредибилитетот на домашните банки, приватизација на докрај неприватизираниите банки, како и интегрирање на финансискиот систем на земјата со меѓународните пазари.

Ќе продолжи процесот на зајакнување на супервизијата на Народната банка на Република Македонија над комерцијалните банки и штедилниците. Народната банка до средината на 1997 година ќе ги земе во разгледување процедурите за затварање на несолвентните банки и штедилници.

Доследно и поригорозно ќе се применуваат прописите од доменот на банкарството, со цел да се ограничуваат оние активности на банките кои се насочени само за задоволување на банкарските потреби на нивните сопственици.

Ќе се промовира поврзување на домашните банки со странските финансиски институции и ќе се охрабрува поголемото претставување на странските банки во земјата, со цел поскоро интегрирање со меѓународните пазари.

Со цел натамошно градење на довербата во банкарскиот систем преку новоформираниот фонд за осигурување на депозитите ќе се осигураат штедните влогови. Фондот ќе покрива 75% од износот на осигурениот депозит на секој штеден влог. За воспоставување на ваквите определби по потреба ќе се извршат измени на соодветните закони и други прописи.

Во 1997 година ќе продолжи процесот на санација и натамошна приватизација на Стопанска банка АД Скопје, пред се преку намалување на трошоците на работењето и реконструирањето на управувањето со банката.

Со цел нормализирање на активностите на Стопанска банка ќе се изврши замена на кредитите од Народната банка на Република Македонија со владините обврзници што ги поседува Банката.

Во почетокот на годината со поддршка од Буџетот на Републиката ќе се намали бројот на вработените во Стопанска банка за околу 400 лица.

За целосна приватизација и реконструирање во управувањето на Стопанска банка ќе се продолжи со преговорите со стратешките инвеститори, како што се IFC, EBRD и странски комерцијални банки за нивно вклучување во капиталот на банката. До реализацијата на ваквите измени банката ќе биде под засилена супервизија од Народната банка.

Во 1997 година ќе продолжат активностите за натамошна реформа на платниот промет, во насока контролата врз клириншките функции да ја превземе Народната банка, а дел од платниот промет да се остварува преку комерцијалните банки.

До крајот на јуни 1997 година ќе се укине трансакционата провизија кај меѓубанкарските плаќања која ја наплатува Заводот за платен промет.

Промени на пазарот на работна сила и на системот на социјална сигурност

1. Во 1997 година ќе се забрза реформирањето на Заводот за вработување во берза на трудот и развивање на мрежата од локални бироа за вработување. Работењето на оваа институција ќе се усогласи со меѓународните норми и стандарди вообичаени за земјите со развиена пазарна економија.

Ќе отпочнат активностите со цел да се воспостави единствен, современ информационен систем на целокупната понуда и побарувачка на работна сила во земјата и подобрување на квалитетот и достапноста на статистичките податоци за работната сила.

Ќе се разграничат изворите на финансирање на одделни функции на Заводот за вработување, наменското трошење на средствата ќе биде под контрола, при што оправдано пројавениот недостиг на средства ќе се покрие со дополнителни буџетски трансфери преку пренамена на средствата.

Ќе се извршат соодветни измени во прописите со кои ќе се зголемат овластувањата на инспекциските служби и врз таа основа обезбеди нивна поголема ефикасност.

Ќе се изострат, а воедно и прошират формите на санкционирање на прекршоците во доменот на работното законодавство.

Ќе се создадат услови за институционализирање на вработеноста во приватниот сектор; како и повремено работно ангажирање за вршење на одделни работи во јавниот сектор на лицата на кои им престанал работниот однос по основ на технолошки вишок, стечај и слично, а примаат надомест за невработени. Доколку корисниците на социјалниот надоместок не се јават на работа на повик на овластениот орган за нивно времено работно ангажирање, во наредниот месец по службена должност ќе го изгубат правото за користење на надоместокот.

Со цел зголемување на флексибилноста на пазарот на труд ќе се извршат соодветни измени во Законот за вработување. Овие измени ќе се однесуваат на намалување на максималното времетраење на примањата на надоместоците за невработеност (18) месеци; намалување на стапката од основицата за замена на надоместоците за невработеност од 50% на 40% за оние кои се невработени повеќе од 12 месеци; пресметување на надоместокот за невработеност врз основа на просечната заработувачка во текот на претходните 12 месеци наместо постојното решение за пресметување на последните 3 месеци; и укинување на минималната стапка на надоместокот на невработеност.

Ќе се промовира нова програма за обука и преквалификација на невработените со што ќе се овозможи поголема мобилност и флексибилност на овие лица.

Ќе се создадат услови за зголемување на бројот на вработените и намалување и запирање на негативните тенденции на пораст на лицата кои бараат работа преку основање и ширење на институционална инфраструктура за поддршка и координирање на вкупните активности сврзани со развојот на малите и средни претпријатија, како сервиси за давање на непосредна финансиска, советодавна, техничка, едукативна и друг вид помош и поддршка.

Преку Проект за социјални реформи подготвен со техничка помош на Светската банка која ќе учествува со финансиски средства и во неговата реализација а чиј сегмент е и Програмата за повторно вработување (надгледуван од Агенцијата за трансформација на претпријатијата со општествен капитал) ќе се врши надоместување на трошоците за обезбедување на услуги на претпријатијата или заедниците за повторно вработување: за услуги во врска со советите за вработување и преселување; обуката и преквалификацијата; јавните работи; програмите за помош во малото стопанство; програмите за мал деловен инкубатор и програмите за планирање на локалниот стопански развој.

Со цел стимулирање на вработувањето на поголем број лица и дестимулирање на прикривањето на вработените во приватниот сектор, ќе се намалат трошоците на вработувањето преку намалувањето на директното оданочување. За оваа цел ќе се изврши намалување на основицата за пресметување на даноците и придонесите од бруто плата за секој нововработен во мали и средни претпријатија, независно од времетраењето на договорот за работа.

2. Во 1997 година ќе продолжи примената на воспоставениот нов систем на заштита на социјално-загрозените домаќинства преку програмско обезбедување на

социјално-заштитниот надомест. За таа цел ќе продолжи важноста на примената на Програмата и Одлуката од 1996 година со евентуални измени и дополнувања, во насока на подобрување на примената на моделот, поедноставување на постапката и поголема контрола во остварувањето на ова право, како и воведување на работно ангажирање во јавниот сектор за корисниците на овој надомест. Ќе се обезбедат потребни средства за еднократни помошти на лица кои ќе се најдат во положба на акутна социјална потреба и средства за набавка на бесплатни учебници, како и создавање на услови за отворање на центри за дневно згрижување на хендикепираните лица и деца.

За оваа цел во Буџетот на Републиката ќе се обезбеди зголемен обем на средства за финансирање на социјалните програми, а преку реалокација на потрошувачката ќе се обезбеди покривање на сите неочекувани недостатоци на средства кај таквите програми кои ќе уследат во текот на годината.

Ќе се продолжи со отварањето на дневни центри за згрижување на децата со тречки во развојот заради нивна социјализација.

IV. Проекција на макроекономските агрегати

Во 1997 година, врз основа на создадените услови и тие што ќе се создаваат со макроекономската политика се очекува да се остварат позитивни стапки на стопански растеж.

Врз тие основи се оценува дека основните макроекономски агрегати кои претставуваат индикативни проекции за 1997 година во однос на 1996 година би се оствариле со следната динамика: општествениот производ реално би се зголемил за 5%; индустриското производство за 5,5%; а земјоделството за 3,0%; извозот на стоки номинално би се зголемил за околу 10%; а увозот на стоки за 2,5%; цените на мало ќе остварат пораст од 2,0% (декември/декември), односно 0,17% просечно месечно, а дефлаторот на општествениот производ би изнесувал 3,3%; нивото на платите на вкупно вработените во декември 1997 година реално би биле повисоки за 2,5% во однос на декември 1996 година, при што реалното зголемување на платите во економскиот сектор би изнесувало 3,4%; бројот на вработените во претпријатијата и установите со општествен, задружен и мешовит капитал би се намалил за 2,6%; бројот на вработените во приватниот сектор (без земјоделството) би се зголемил за близу 10,7%. Во 1997 година ќе се зголеми учеството на вкупните инвестиции во општествениот производ на 19,6% спрема 18,6% во 1996 година, при што учеството на стопанските инвестиции во општествениот производ ќе достигне ниво од 13,6% спрема 12,6% во 1996 година; а учеството во вкупните приходи за финансирање на јавните потреби (без трансфери) во општествениот производ во 1997 година ќе се намали на 41,0% спрема 43,6% во 1996 година.

V. Оваа Макроекономска политика на Република Македонија за 1997 година влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Огласен дел**СУДСКИ ОГЛАСИ****ОСНОВЕН СУД ВО КУМАНОВО**

Пред Основниот суд во Куманово во тек е постапката за развод на брак по тужбата на тужителот Илиевски Милутко од Куманово, ул. „III МУБ“ бр. 1/3/11, против тужената Илиевска Добраца од с. Градец – Крива Паланка, сега на привремена работа во Швајцарија, со непозната адреса.

Се повикува тужената да во рок од 30 дена да определи свој полномошник – застапник кој ќе ги штити нејзините интереси во оваа правна работа и за тоа го извести судот со посебна подавка.

Доколку во определениот рок не именува свој полномошник – застапник, ќе ѝ се постави привремен застапник во смисла на член 85, а во врска со член 84, став 5 од ЗПП, и тоа Аница Аргировска, стручен соработник при Основниот суд во Куманово.

Од Основниот суд во Куманово, П. бр. 207/96. (485)

СТЕЧАЈНИ ПОСТАПКИ

Основниот суд Скопје II – Скопје објавува дека со решението Ст. бр. 103/96 од 02.XII. 1996 година се заклучува стечајната постапка над стечајниот должник Приватно претпријатие трговско „Бубе Пром“ од Скопје со седиште на ул. „1558“ бр. 3-а.

По правосилноста на решението, стечајниот должник да се брише од регистарот на претпријатија при Основниот суд Скопје I – Скопје.

Од Основниот суд Скопје II – Скопје. (2164)

МАЛИ ОГЛАСИ**Се огласуваат за неважни следните печати:**

Тркалезен печат и штембил под назив „Трговско претпријатие на големо и мало „Југопром“ извоз-увоз ц.о. – Скопје. (6366)

Тркалезен печат и штембил под назив: „Претпријатие за угостителство и транспорт „Бресто“ П.О. извоз-извоз – Струмица. (6367)

Тркалезен печат и штембил под назив: „Д.О.О. „Сауен“ – Скопје претпријатие за увоз-извоз на големо и мало. (6368)

Тркалезен печат под назив: „Друштво за професионална рехабилитација и вработување на инвалиди „Заштита“ Д.О.О. – Скопје (обележан со една точка) (6369)

Се огласуваат за неважни следните документи:

Пасош бр. 71282 издаден од ОВР Струга на име Тајровски Незир с. Окиси Струга. (5307)

Пасош бр. 0167241/93, издаден од УВР – Тетово на име Мислими Бујар, с. Боговиње, Тетово.

Пасош бр. 0693998, издаден од ОВР – Ресен на име Далиповска Елизабета, ул. „Бигла“ бр. 13, Ресен

Пасош бр. 0276053 на име Петровски Раде, ул. „П. Тошев“ бр. 32, Делчево.

Пасош бр. 933318, издаден од УВР – Куманово на име Илиќ Тоде, ул. „Биљановски“ бр. 28, Куманово.

Пасош бр. 824108 на име Матевски Благоја, с. Зубовце – Гостивар.

Пасош бр. 146378 издаден од ОВР Тетово на име Вели Илјази, ул. „Бр. Миладиновци“ бр. 135 Тетово.

Пасош бр. 766762 издаден од УВР, Скопје на име Атина Новаковска, ул. „Никола Тримпаре“ бр. 18/2-2 Скопје. (6352)

Пасош бр. 0580294/95 издаден на име Стојовска Татјана, ул. „Младински кеј“ бр. 1/16 Берово, (6353)

Пасош бр. 141990 издаден на име Ибушоска Фемија, ул. „Гоце Делчев“ бр. 315 Охрид. (6354)

Пасош бр. 075734 издаден на име Ибушоски Асим, ул. „Гоце Делчев“ бр. 315 Охрид (6355)

Пасош бр. 0093810 издаден на име Максоти Хаким, с. Градец Гостивар (6356)

Пасош бр. 0467887/94, издаден од ОВР – Пробиштип на име Божилова Мишела, ул. „Сатеска“ бр. 1 Охрид

Пасош бр. 770327 издаден од УВР – Охрид на име Богданоска Климентина, ул. „П. Гули“ бр. 17 Охрид

Пасош бр. 844571 издаден од ОВР – Струмица на име Стојанова Фиданка, с. Баница 120 Струмица (6359)

Пасош бр. 258218 издаден од УВР – Струмица на име Стојанов Спасо, ул. „Мануш Турновски“ бр. 19 Струмица (6360)

Пасош бр. 232621 издаден на име Идризи Нецати, с. Врапчиште, Гостивар (6361)

Чекови од тековна сметка бр. 0000335287 чекови бр. 0020002932692, 0020002932693, 0020002932694, 0020002932700 и 0020002932701 издадени од Комерцијална банка а.д. – Скопје на име Дамјан Жерновски Скопје (6362)

Работничка книшка издадена на име Анка Ѓорѓева, Скопје (6363)

Работничка книшка издадена на име Бајар Јетиши, Скопје (6364)

Пасош бр. 0115150/93 издаден од УВР – Скопје на име Борис Трајанов, ул. Гито Михајловски бр. 9/3-6 Скопје (6370)

Пасош бр. 514959/95 издаден од УВР – Тетово на име Илјас Целили, с. Челопек, Тетово (6371)

Пасош бр. 006734/92 издаден од УВР – Скопје на име Игбал Исмаил, ул. Виничка бр. 30 Скопје. (6372)

Пасош бр. 72306/93 издаден од УВР – Велес на име Филимена Недева, ул. Стојан Бурчевски бр. 39 Велес.

Пасош бр. 678576/96 издаден од УВР – Скопје на име Муарем Лесковица, ул. Серава бр. 89 Скопје. (6374)

Пасош бр. 418374/94 издаден од УВР – Куманово на име Срѓан Станишиќ, с. Опае Куманово (6375)

Пасош бр. 745532/95 издаден од УВР – Скопје на име Сефедин Демири, ул. Аугуст Цесарец бр. 24/1-9 Скопје

Пасош бр. 0040271/93 издаден од УВР – Неготино на име Томе Вешковски, ул. Ѓорѓи Димитров бр. 6 Неготино (6377)

СОДРЖИНА

1264. Закон за заштита и унапредување на животната средина и природата	3433
1265. Закон за тутунот	3440
1266. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за основање на постојани работни тела во Собранието на Република Македонија	3444
1267. Одлука за разрешување на д-р Кирил Чавдар од функцијата судија на Врховниот суд на Република Македонија	3444
1268. Одлука за разрешување на Јован Калајлиоски од функцијата судија на Врховниот суд на Република Македонија	3444
1269. Макроекономската политика на Република Македонија	3444
Меѓународни договори – додаток	1-160